

tribuna

POMNIMO, TOVARIŠI - 8. OKTOBER!

Kakorkoli je bogata zgodovina našega ljudstva, ta datum bo v njej zapisan kot dan, ko so nas izdali zavezniki iz dveh najbolj krvavih vojn, in kot dan, ko so sinovi te dežele vstali kot eden, da zaščitijo Slovence-Primorca, brata. Jugoslovanski patriotizem je triumfiral!

V okna angleškega poslaštva je prvič v njegovi zgodovini priletelo kamenje, simpatije do hrabrega angleškega naroda so začele kopneti.

Cemu podpirate italijanski imperializem, proti kateremu smo se skupno borili? So vam izdajalske italijanske vlade več kot hrabro in ponosno ljudstvo? Ste pozabili na lastne žrtve pred Tobrukom?

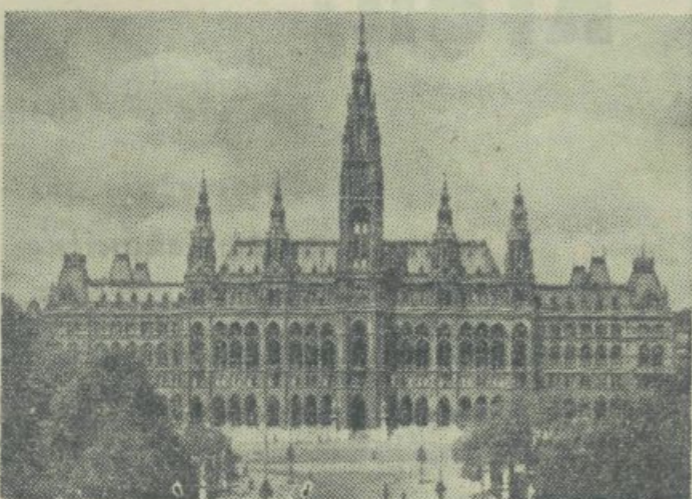
Italijanskega imperializma se ne bojimo, ker lahko z njim sami obračunamo! Želimo mir, kakor ga želijo iskreno in toplo tudi mnogi Italijani! Kar je naše, ne prodajamo, in kdor hoče biti naš zaveznik, je dolžan, da naše pravice upošteva in spoštuje! Nismo niti Kenija niti Gvajana in smo pripravljeni to dokazati! Smo proti kolonialnim metodam kjerkoli na svetu!

Ogoljufali ste nas! Ogoljufali za vsa tista iskrena čustva, ki so jih naši ljudje in tudi mi mladi gojili do vaših narodov! — Ogoljufali za našo lastno kri, s katero smo bogato napojili to našo zemljo, ki jo sedaj tako lahkega srca prodajate našemu skupnemu sovražniku! Premislite, zavezniki iz dveh vojn! Kakorkoli boste storili, mi pomnimo — 8. oktober

KONFERENCA NA DUNAJU - NAS USPEH

Konferenca študentskega tiska so se začele leta 1933. Po zadnji vojni so se zastopniki študentskega tiska sestali trikrat: v Berlinu, v Parizu in sedaj na Dunaju. Med dvajsetimi državami, ki so se udeležile tega zasedanja, je bila tudi Jugoslavija, ki so jo zastopali Beznik Vlado, Mikoš Boris in Papčič Josif.

Naloga konferenca je bila da postuže poročilo posameznih študentskih delegacij o razvoju študentskega tiska v njihovih državah, poročilo osrednjega biltena Students Mirror in poročilo Centra za arhivsko službo in dokumentacijo, ki ga vodi Unija francoskih študentov v Parizu. Izmenjava izkušenj med uredniki, vloga tiska v mednarodnem študentskem sodelovanju in sodelovanje našega tiska pri širjenju ideje o evropski integraciji, to so bile glavne točke dnevnega reda. Zadnje točko so sforsirali vkljub protestom jugoslovanske delegacije, ki je menila, da takšna konferenca ne more obravnavati tako ozkih problemov, ki zanimajo le nekaj držav. Razprava o tem vprašanju je dokazala, da je bilo stališče

Mestna hiša na Dunaju

jugoslovanske delegacije pravilno. Po ostrem nastopu naše delegacije in protestu avstrijskih študentov — socialistov je uspelo doseči, da je verifikacijska komisija odvzela zastopnikom španske falangistične študentske organizacije status delegata. Ker Španija ni član Mednarodne konference nacionalnih študentskih Unij, je vse, kakor zanimivo, da so jo prire-

ditelji — to je bila Zveza avstrijskih študentskih združenj — povabili na to konferenco. Zadržanje dobrega dela avstrijskih delegatov na tej konferenci je jasno pokazalo, čemu je bilo to povabilo poslano. Razen nekaj dragocenih izkušenj ne moremo trditi, da bi konferenca našemu študentskem tisku mnogo koristila. Je pa bila na tej konferenci dana izjemna možnost za resnejše in tudi osebne stike z uredniki in študenti-povinarji ter neposred-

(Nadaljevanje na 3. str.)

Trst je naš, zlepa ali zgrda, naša pest je trda

Važni sklepi Centralnega odbora

Na VII. rednem zasedanju je Centralni odbor naše Zveze obznanval politični položaj med študenti v zvezi z deklaracijo mednarodne A tržškega ozemlja, ki je med študenti izvalil odločen protest in močno okrnila ugled in oslabil vpliv zahodnega sveta med našim članstvom. Ker v novem položaju predstavljajo naše volitve in še posebej uspeh Socialistične zveze delovnega ljudstva na teh volitvah manifestacijo nujne enotnosti naših ljudi, bo Zveza študentov v predvolilnem času storila vse, da bi čim resneje pripravila svoje članstvo na te volitve in sodelovala v predvolilni kampanji.

Na osnovi vsestranske obravnave političnega dela na naših visokih šolah je Centralni odbor prišel do sklepa, da bo priporočil vsem organizacijam Zveze, da čimprej začno s sistematičnim proučevanjem našega novega gospodarskega sistema, ki ga študenti vse premalo poznajo.

Predmet glavne razprave na seji je bilo izredno in popolno.

ma nenormalno stanje na naših univerzah, ki je nastalo predvsem zaradi nurejenosti učnih načrtov. Tretjina vseh, ki danes študirajo na visokih šolah, so absolventi. Ta številka je v zadnjem času narasla na 17.000. Centralni odbor je v posebnem pismu opozoril na to stanje Zvezni izvršni svet in prosil za izdajo posebne in prehodne uredbe za izboljšanje ekonomskega položaja sedanjih absolventov.

Zaradi takega položaja, za katerega se naša organizacija ne čuti krivo, saj že več kakor tri leta opozarjamo na neurejenost učnih načrtov in programov, je Centralni odbor naše Zveze poslal posebno pismo vsem univerzitetnim profesorom.

Ter zdravnikom in inženirjem, v katerem opozarja na to situacijo in zahteva, da se preneha z brezplodnim razpravljanjem in zavlačevanjem rešitve tega vprašanja.

V zvezi z novo uredbo o študentskem študiju univerz in visokih šol, ki jo že pripravljajo zvezni organi, je Centralni odbor bil mnenja, da bi bilo treba študente opozoriti na to, da bi se sedaj izplačevalo iz fonda za otroške doklade, ne bilo mogoče uporabiti za druge namene.

Po predlogu Centralnega odbora bi bilo treba v prihodnje uvedti dve vrsti štipendij: redne štipendije bi podeljevali okrajni organi iz sredstev, ki bi hitrejši zaključek študija. Priporočamo, da je to vprašanje enako važno za medicinske, tehniške kakor tudi za relativno vse ostale fakultete naših univerz. Zveza študentov za te generacije ne vidi, kako bi bilo mogoče rešiti te njihove probleme, iz sledečih razlogov:

a) vse starejši generacije naših sedanjih absolventov in starejših letnikov so začele s študijem in poslušale predavanja po starih predpisih, učnih načrtih in programih, po katerih fakultetne oblasti izredno zahtevajo tudi opravljanje izpitov iz določenega gradiva.

b) Zaradi tega, ker si Zveza študentov že več let prizadeva, da bi se prav za te generacije študij uredil v okviru realnih meja, in ker je rezultat te večletne akcije ostal tako majhen, da je stanje ostalo ves čas enako.

c) Zveza študentov nima takih materialnih sredstev, da bi podprla te študente, in tudi ne more spreminiti odredb oblasti, ki omejujejo študentske pravice (otroška doklada, zdravstvena zaščita študentov, popust pri vožnji, odložitve vojaškega roka ipd.), odredb, ki so izdane na temelju fakultetnih predpisov, ki ne ustrezajo stvarnosti pri sedanjih učnih načrtih in programih.

Iz vsega tega je razvidno, kako nemogoče je, da bi organizacija Zveze študentov rešila ta vprašanja v okviru demokratične borbe. Sodimo, da bi ta vprašanja moral rešiti zvezni izvršni svet, poseben, ker se upravičenost študentskih zahtev ne zanika; zato se obračamo na Vas in zaradi tega ne moremo soglašati z razlago, ki nam jo je v svojem odgovoru dal Odbor za prosveto.

Centralni odbor Zveze študentov Jugoslavije

Centralni odbor je predlagal prehodno uredbo za podaljšanje absolventskega staža. — Predlog za ukinitvev doklad in uvedbo štipendij — univerzitetna zdravstvena služba naj deluje tudi v prihodnje — Naš drugi kongres bo marca v Skoplju

Pismo Zveznemu izvršnemu svetu

Centralni odbor je predlagal prehodno uredbo za podaljšanje absolventskega staža. — Predlog za ukinitvev doklad in uvedbo štipendij — univerzitetna zdravstvena služba naj deluje tudi v prihodnje — Naš drugi kongres bo marca v Skoplju

univerzitetni odbori predlog uredbe, na podlagi katere bi zdravstveno zaščito izvajale univerzitetne poliklinike za vse študente in to brez posebnega predhodnega pristanka okrajnih zavodov za socialno zavarovanje, kar je sedaj potrebno in silno zavlačuje zdravljenje pacientov in hitro pomoč.

Centralni odbor je z največjim odobravanjem sprejel predlog delegacije skopljanske Univerze študentov v Skoplju. Po sklepu VIII. zasedanja bo kongres v dneh od 13. do 15. marca. Na njem bo sodelovalo 180 delegatov iz naših petih univerzitetnih centrov. Vkljub odhodu številnih članov Centralnega odbora na nove dolžnosti je bilo kooptiranje novih članov odloženo zaradi bližnjega kongresa, na katerem bo izvoljen nov Centralni odbor Zveze študentov.

V prihodnji številki bomo podrobneje poročali o naših mednarodnih zvezah in zaključkih, ki jih je Centralni odbor sprejel.

B. Mikoš

Trst je naš, zlepa ali zgrda, naša pest je trda

Naša mednarodna dejavnost v preteklem letu

Letos je bila naša mednarodna aktivnost živahnija kot kdaj koli prej. Naši predstavniki so prvič stopili v osebni stik s študenti Urugvaja, Izraela in Japonske. Letos smo se prvič udeležili kongresa študentov Italije, na katerem je prišlo do izraza, da žele študenti obeh dežel sodelovati in biti v prijateljskih odnosih, ne glede na to, da so med obema vladama zelo pereča sporna vprašanja (iste želje so izrazili tudi italijanski zastopniki ponovno na konferenci za potovanja v Splitu, v času, ko je italijanska vlada v duhu že videla, kako se širi Italija preko našega Trsta, Istre in Dalmacije.) Včanili smo se v mednarodno združenje študentov medicine in mednarodno združenje študentov farmacije. Postali smo član mednarodne federacije študentskega

športa, kjer smo bili istočasno izvoljeni v izvršni komite. Prvič smo tudi stopili v direktni stik z mednarodnim združenjem ekonomistov. Posebno živa je bila konkretna mednarodna dejavnost. Mnogi naši študenti so v tem letu navezali osebne stike s tujimi študenti v inozemstvu in doma. K temu so pripomogli različni seminarji v inozemstvu in pri nas, strokovne prakse, kulturne in fizikalne prireditve. S študentskima organizacijama Turčije in Grčije se je sodelovanje v letošnjem letu še prav posebno razvilo. Izmenjane so bile študentske delegacije in študentske skupine. Skupno smo pripravili 3 projekte za prihodnje leto: izdajanje letnega študentskega publikacije, študentske jugoslovansko-grške-turške študentske federacije študentskega

Nadaljevanje na 2. str.

Obrazložitev Centralnega odbora ZSJ

Položaj, v kakršnem je danes večje število starejših študentov, je priložil Centralni odbor ZSJ, da se je obrnil na Zvezni izvršni svet s prošnjo, naj reši nekatera življenjska vprašanja te generacije. Bistvo je v tem, da predpisi fakultetnih organov — in na osnovi teh tudi nekatere odredbe oblasti, omejujejo študentom njihove pravice na rok, v katerem največji del študentov v resnici ne more končati študija.

Ti predpisi datirajo nekaj več kot leto dni nazaj, ko so fakultetne oblasti sproglasile, da je študij normalen in urejen in da torej ni objektivnih vzrokov za podaljševanje študija. Od tedaj pa vse do danes si na fakultetnih svetih in rektoratih stalno izmišljajo ukrepe, ki naj bi študente prisilili, da bi v določenem roku končali svoj študij; iz dneva v dan odzema študentom ugodnost za ugodnostjo, ki jim pripadajo po statusu študentov. Vsekakor bi bili ti ukrepi upravičeni, ko bi temeljili na realnem stanju študija in bi bili naperjeni proti slenobit študentov. Toda po mnenju študentske organizacije so ti ukrepi nerealni in temelje na izmišljenem stanju študija, kar ustvarja pri študentih samo negotovost (nedolženost rokov, česte spremembe učnih načrtov, — nerealni pogoji itd.). Od okoli 55.000 študentov je 17.000 absolventov, katerih polovica je ali pa bo vsak čas izgubila študentske pravice.

Opozoriti je treba, na kak zanimiv način je prišlo do tega, da se dolžina študija skravljuje na krajši rok (v resnici samo s predpisi in ne v resnici). Pred tremi in več leti so študentske organizacije v podporo prosvetnih organov oblasti izvedle na fakultetih akcije, da bi skupno s svetli predavateljevi analizirali celotni učni načrt in program, ki je bil preobremenjen in je nepotrebnostno preobil. Vendar je bil predaljševanje študija namen te akcije je bil zadovoljiti potrebe našega gospodarstva in ostalih področij družbenega življenja, ki so zahtevala veliko število strokovnih kadrov.

Skusal smo odstraniti nenormalni pojav, da študent prebije

na fakulteti 6 do 7 let. Sicer pa so s tem namenom soglasali, vsaj v besedah, tudi fakultetni sveti. Čeprav pa je bilo porabljenega mnogo truda in časa, kakršnih bistvenih sprememb v učnih načrtih in programih nismo dosegli, posebno ne za starejše letnike, tako da je dejansko stanje ostalo isto. Medtem ko so se namreč po eni strani načrti spreminjali, so hkrati uvažali nove predmete in obveznosti študentov. In kje je temu vzrok?

Študentske organizacije sodijo, da za tako stanje niso odgovorne. Edini upravičeni vzrok bi bila težnja, dvigniti kvaliteto študija, kar zahteva daljši študij; toda če je vzrok to, zakaj tega ne povedo očitno in zakaj temu ne prilagodijo trajanja študentskih pravic, zakaj se tedaj študentom ne omogoči, da bi normalno študirali, namesto da fakultetne oblasti umejno proglasa, da je študij urejen in da so za njegovo zavlačevanje krivi študentje!

Po mnenju študentskih organizacij so za tako stanje drugi vzroki (ne izključno kvaliteta študija). V prvi vrsti je vzrok to, da fakultetni sveti ne najdejo možnosti, kako bi objektivno določili, kaj je potrebno in važno v učnih načrtih in programih. Namesto tega dopišejo, da nekatere katedre uvajajo celo nove predmete, nove obveznosti za študente. Dejstvo je, da vse to ne dokazuje posebne pripravljenosti naših fakultetnih svetov, da bi se enkrat bolj odločno in objektivno lotili vseh teh problemov in jih rešili na najboljši način, brez subjektivnih motivov. Sodiimo, da bi Zvezni svet moral izdati prehodni odlok, v katerem bi bilo odredeno, v katerem roku naj zavlačevanje svoje študije absolutno posamezniki fakultet, v okviru te odredbe bi izdelali fakultetni sveti s pomočjo organizacije Zveze študentov po specifičnih vsake fakultete določeno količino, realne rešitve. Apeliramo na Zvezni izvršni svet, naj končno reši ta problem, ker prestopa meje univerz in postaja resen splošno družbeni problem. Po prvotni pričakovanju, da nas bo naša javnost podprla in pospešila njegovo rešitev.

O V. mladinskem kongresu Na zборе volivcev

Od 10. do 12. oktobra, ob 10. obletnici I. kongresa v Kočevski Reki je bil v Mariboru V. kongres Ljudske mladine Slovenije. Ta zbor predstavnikov mlade slovenske generacije, ki je imel izrazit delovni značaj, je obravnaval pomembna politična vprašanja, ki se tičejo mladine v sedanjem obdobju našega razvoja. Pred-

niso le meščanski sinčki in hčerke, temveč tudi dobršen del mladine iz industrijskih centrov in s podeželja ter borci iz NOB, ki jim je naša družba omogočila študij, česar v stari Jugoslaviji ne bi zmogli. Nedvomno je res, da je potrebno izboljšati socialni sestav naših študentov oz. omogočiti, da bodo vsi predeli v Sloveniji

bodo predloženi pristojnim oblastnim forumom. Tudi študentje se pridružujemo tem sklepom v želji, da naša ljudska oblast čimprej prouči povera vprašanja, ki jih stavlja nova doba učni mladini. Vsi, zlasti študentje — prihodnji vzgojitelji, moramo in bomo po svojih močeh pri tem pomagali.

Vedno bolj se bližamo 22. novembru, ko bomo volili ljudske poslance za Ljudsko skupščino. Terenske organizacije SZDL in zbori volivcev se na ta dan vestno pripravljajo. ZSJ kot politična organizacija v pripravi na volitve nikakor ne sme zaostajati. Potrebno je, da naše

mu članstvu pojasnjemo novo vlogo Ljudske skupščine, poslancev in zborov volivcev, tako da bomo študenti pripravljani pričakali dan volitev. Često se sliši, pa tudi pišejo o tem, da študenti ne hodimo na zборе volivcev in na sestanke SZDL. Ta ugotovitev je žal točna, še posebej pa velja za stanovalec naših domov. S tako prakso moramo odločno prenehati. Na terenih, kjer žive študenti, naj se čuti aktivnost in revolucionarnost, ki jo je naše članstvo že često pokazalo.

Osnovna naloga v teh dneh je, da hodimo na zборе volivcev ter da sodelujemo v razpravah. Mnogokrat govorimo študenti, da naših predlogov in problemov pristojni forumi ne obravnavajo. Najprimernejša oblika za seznanjanje poslancev in odbornikov so zbori volivcev. Zato moramo hoditi na vse te sestanke pripravljani, zanimati se za vprašanja, ki tarajo naše terene, mesto ali celotno skupnost. Dolžnost mladih intelektualcev je posegati v javno življenje.

Naj postane ZSJ v predvolilni kampanji politična sila, ki je ne bo čutili samo na Univerzi. Z resnim delom v teh dneh bomo lahko dosegli, da se bo mnenje o študentih pri mnogih spremenilo. Sami pa bomo spoznali, kako potrebno je živeti s skupnostjo, ne pa odtrgano od celotnega življenja. Na dan volitev bomo vsi študenti, še posebej pa iz naših domov, šli na volišča že v jutranjih urah. Med nami ne sme biti primerov absente, zato kontrolirajmo volilne spiske, če smo pravilno vpisani.

Člani ZSJ smo dolžni boriti se skupaj s SZDL za poglobljanje demokracije, za nadaljnji razvoj ljudske oblasti. Zato naj ne bo nikogar med nami v teh dneh, ki ne bi šel na zbor volivcev in sodeloval v razpravah. Študenti Ljubljane, dokazimo, da smo sposobni politično delati tudi na terenu. S. J.

iz brežiškega kluba

Študentski klub v Brežicah je 18. t. m. organiziral predavanje o vstalih in Nemčije in Avstrije za dijake Trgovske šole. Predavanja so se udeležili vsi gojenci šolskega internata

NOVI ČLANI CENTRALNEGA KOMITEJA

LEGAN JOZE

BOKSA MILENA-BOZA

MIKUS BORIS

FERENC TONE

Naj še mi povemo resnico delovnim ljudem

S kritiko hlapčevstva nasproti tujcem, ki jo je izrazil tov. Sergej Vošnjak v članku »Gre za naše delovne ljudi, se strinjamo, ker to hlapčevstvo že nekaj let vzmernira vsakega postenege državljanca. Ne moremo pa se strinjati s tistim delom članka, ki omenja gostije tujih študentov na račun naših delovnih ljudi, kar naj bi bila krivda naše študentske organizacije. To ni resnica.

Ali je v domovih vse v redu?

Vprašanje, ki je zgoraj postavljen, je dokaj široko. V tem članku bi obravnavali le en dokaj nezdrav pojav. V naših študentskih svetih vlada precejšnja familjarnost. Še vedno so v domovih tovariši, ki nimajo zadovoljivih učnih uspehov. Primer, ki je posebno tipičen, je v študentskem naselju, kjer ne izključijo člana študentskega sveta, ki njima izpliv.

Preko sprejemnega centra v Ljubljani, ki je posloval v poštinskih mesecih, je šlo več skupin študentov, ki so bili na strokovnih ekskurzijah, ter več desetih funkcionarjev demokratskih gibanj srednje in severne Evrope, Afrike in Amerike. V centru so bile na razpolago brošure in knjige v tujih jezikih z najnovejšim gradivom o razvoju naše države. Organizirali smo tudi ekskurzije v naše tovarne in podjetja. Politični uspeh ni izostal.

Tako je bilo delo našega centra. Sedaj pa se spomnijo tov. Sergej Vošnjak hude rane našega turizma in hitro vmeša v hlapčevanje tujcem tudi ZSJ z nekakšnimi gostijami. V resnici pa ima ZSJ tako skromna sredstva, da še takim gostom in delegatom, katerim bi morala organizacija z vsjo resnostjo bode za dotok slušateljev s podeželja, zato moramo brez vsake sentimentalnosti počistiti naše domove lenuhov, ki niso upravičeni, da bi uživali podporo naše oblasti.

Splitski dogovor

Sodelovanje z mladinsko socialistično internacionalo — Dogovori za nove zamene. Prihodnja konferenca bo oktobra 1954 v Carigradu

V dneh od 4. do 8. oktobra so se v Splitu sestali zastopniki študentske turistične službe iz najrazličnejših dežel, da izmenjajo po zaključeni sezoni izkušnje s področja študentskega turizma. Jugoslovska delegacija je v svojem poročilu ugotovila, da je v preteklem poletju klub vsem devizim in drugim težavam odšlo iz Jugoslavije v inozemstvo preko 1100 študentov, kar je še enkrat toliko kakor v preteklem letu. Turistična služba Zveze študentov je skupno s turistično službo CK NOJ zagotovila lep uspeh, saj je s posredovanjem tega našega urada obiskalo Jugoslavijo preko 1500 inozemskih študentov.

Naša turistična služba je priredila za inozemske študente 24 turnej s preko 500 udeleženci, štiri mednarodna taborjenja, manjšo delovno akcijo v Vnodelu in v Kranju, v vseh večjih sredstvih v državi pa so bili urejeni sprejemni centri.

Pred fakultetnimi skupščinami ZSJ

Do 10. novembra bodo sklicane po vseh fakultetah skupščine združenj, ki so najvišji organ naših organizacij na fakultetah. Na teh skupščinah bo potrebno dati resen obracun o delu v preteklem študijskem letu. Prav gotovo bodo mnogi funkcionarji dobili nezadovoljivo oceno zaradi nedelavnosti, kar je popolnoma prav. Med našim članstvom moramo vse bolj izostriti čut za kritičnost, razvijati demokratičnost v naši organizaciji in s tem doseči večjo aktivnost. Kaj bodo odgovorili odborniki z medicine na vprašanje članstva, čemu niso imeli nobenega sestanka, čemu organizacija ni ukrepala za rešitev njihovih prečitih problemov? Podobna vprašanja bi lahko postavljali tudi v drugih združenjih.

Na teh skupščinah bodo volili nove odbore naših združenj. Koga bomo volili? Potrebno bo posvetiti mnogo pažnje našim prihodnjim odbornikom. S prejemom novega univerzitetnega zakona ne bo vseeno, kako vztrajno se bodo funkcionarji borili za rešitev prečitih strokovnih in socialnih problemov. Zato bomo študenti volili v odbore te takšne člane, ki so s svojim dosedanjim delom pokazali predanost socializmu in požrtvovalnost za dobro za študentska vprašanja. Čas je, da se umaknejo iz študentskih odborov funkcionarji, ki znajo nastopati le na sestankih s trazami, ki jih čivkajo že vrabci ekoli univerze. Primerno bi bilo tudi, da gredo v »aktivistični« novih oni, ki se še niso navadili novih oblik dela, odkritosti in revolucionarnosti, ki še vedno pišejo ocene za zaprtimi vrati, ki izražajo »lojalnost« (beri oportunistično) do vsakogar, pa naj bo to potrebno ali ne. Funkcionarji, ki so se v odločitvah dneve borbe za naša vprašanja kompromitirali kot oportunisti, prav gotovo ne bodo več voljeni.

Na fakultetnih skupščinah se bomo pripravili tudi na univerzitetno skupščino, ki bo 14. in 15. novembra. Tudi univerzitetna skupščina bo imela izrazito delovni značaj. Za obravnavanje študentskih problemov bomo imeli dve komisiji, za strokovne probleme in komisijo za politično, socialno ekonomsko in ostalo problematiko ZSJ. Zato bo potrebno, da bomo volili na fakultetnih skupščinah res take člane, ki bodo s svojimi predlogi lahko resno pripomogli k rešitvi naših problemov. Na univerzitetni skupščini bomo sprejeli resolucijo, ki jo bomo poslali pristojnim organom. Ta resolucija bo predstavljala borbeni program naše organizacije za prihodnje leto.

Želimo pa bi, da bi naša skupščina, tako univerzitetna kot tudi fakultetne, ostro kritizirale nepravilnosti v delu naše zveze. Šišali bi radi, kakšni bodo zaključki ekonomistov glede na nepravilnosti, ki so se pojavile pri njih v delu z inozemci. Potrebno bo reči ostro besedo glede na sedanjí način izkulture, ki podpira pri nas na univerzi le vrhunske športnike, ne skrbi pa za množični šport.

Zastavlja se nam resno vprašanje, kaj delajo študentski sveti. Mnenja sem, da univerzitetni odbor ZSJ izdela podrobno analizo starih in na novo sprejetih stanovalec. Dosti primerov je, da morajo tovariši iz oddaljenih krajev Primorske, Prekmurja in Bele Krajine domov, ker ni prostora zanje. Potrebno je, da se naša organizacija z vsjo resnostjo bode za dotok slušateljev s podeželja, zato moramo brez vsake sentimentalnosti počistiti naše domove lenuhov, ki niso upravičeni, da bi uživali podporo naše oblasti.

Sinkovec Janez

DRUSTVU PROFESORJEV!

Centralni odbor Zveze študentov je na svojem plenarnem sestanku med ostalim razpravljal o nastali situaciji na naših univerzah, o kopčenju velikega števila absolventov, o njihovem težkem položaju in o vzrokih, ki so do tega privedli. Prisil je do zaključka, da za nastali položaj niso odgovorni samo študenti.

Izkušnje in praksa iz dosedanjih večletne borbe in dela študentov kažejo, da so sveti predavateljev premalo pripravljani, da bi kot kolektivni vzgojitelji in strokovnjakov opredelili to, kar je bistveno in potrebno v učnih načrtih in programih. Namesto tega stalno uvajajo nove predmete, neprestano menjavajo študijske režime, uvajajo nove obveznosti za študente, kar je po našem mišljenju izraz familjarnih odnosov med predavatelji; pri tem sploh ne mislijo na vse škodljive posledice za študente, ki brezpogojno izvirajo iz takega odnosa. Vse to kaže, da naše fakultetne oblasti ne žele odločneje in bolj objektivno pregledati vseh teh problemov in jih rešiti na najboljši možni način ter brez subjektivnih motivov.

Obvestilo

V tej številki Tribune smo priložili čekovno položnico. Prosim, da poravnajo znesek 55 dinarjev za IV. tromešecje t. l. In nam tako omogočijo redno izhajanje lista. Uprava.

Naša mednarodna dejavnost v preteklem letu

(Nadalj. s 1. str.)

Študentske športne igre v okviru Balkanskih iger in Balkanska turneja za študente med poletjem. Naši predstavniki so se v večji meri udeležili različnih mednarodnih študentskih manifestacij kot doslej in ob teh priložnostih zastopali odločno načelna stališča. Na tretji mednarodni konferenci v Kopenhagenu so naši zastopniki zavzeli aktivno stališča do cele vrste problemov. Na konferenci za tisk na Dunaju so podali resolucijo o vprašanih nerazvitih dežel Azije in Afrike. Na konferenci mednarodne zveze združenja medicincev v Zürichu so naši zastopniki podali amandman za aktivnejšo izmenjavo študentskih praks. Na vseh manifestacijah, kjer so sodelovali zastopniki študentskega falangističnega sindikata Francova Španije, smo izrazili ustne in pisne proteste (seminar v Mettlaclu — Saar in konferenca za tisk na Dunaju). V obeh primerih je zaradi našega neomajnega stališča Španija dobila samo status opazovalca. Na konferenci generalne skupščine WUS (mednarodna študentska pomoč) smo dali pisni predlog za proučevanje večje pomoči študentom v Južni Afriki in Izžani Ameriki.

Študentski kongres na IUS v Varšavi, katerega pa se nismo udeležili.

Naša dejavnost v tem letu je še posebno okrepila ugled ZSJ v študentskih vrstah. Tako je postalo že skoraj pravilo, da morajo naši zastopniki na željo ostalih delegatov predavati o ZSJ in Jugoslaviji ob raznih mednarodnih srečanjih. Ponekod nam ponujajo stipendije za seminarje in tečaje (Univerza v Lundu na Švedskem in medicinska šola v Hamburgu). V raznih strokovnih mednarodnih organizacijah uživamo velik ugled. Posebno zaželeni pa so stiki z nami v nerazvitih deželah.

Prehodna uredba bi razrešila trenutno situacijo sedanjih absolventov, vprašanje mlajših generacij pa je odvisno od vsestranske in nujne revizije sedanjih načrtov in programov. Sodiimo, da je enkrat pač potrebno prenehati s diskusijami v zaprtih krogih svetov predavateljev in pretiti k stvarnemu ter resnemu reševanju teh vprašanj v polnem sodelovanju z vsemi faktorji našega družbenega življenja.

Smrt fašizmu — svoboda narodul

Centralni odbor Zveze študentov Jugoslavije

Toliko v odgovor na vprašanje: »Ali tudi v drugih državah študentske organizacije tako

Elektrotehnično podjetje Kranj

izvrišne elektroinstalacije

Priporočajo se radiomehanične elektromehanične in finomehanične delavnice

Kupujte v naših trgovinah z elektrotehničnimi predmeti!

GLASILO LJUBLJANSKIH ŠTUDENTOV

Odgovorni urednik: Boris Mikos, abs. tehn. — Urednik: Primož Kozak, študent filozofije.

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Trg revolucije št. 11-1, telefon 21-571. — Letna naročnina 200 din, polletna 105 din, četrtletna 55 din. — Izjaha vsak drugi četrtlet v mesecu. — Tisk Tiskarne Slovenskega poročevalca. — Rokopisov ne vračamo. — Naročnino nakazuje na tekoči račun KB 606-T-841.

Clanki, objavljeni v listu, lahko zastopajo mnenje, ki ni identično s stališčem Zveze študentov Jugoslavije.

Tiskovna konferenca

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na izmenjavah izkušenj. Naša delegacija je tudi imela možnost, da pokaže pred vsemi velikimi napore Zveze študentov Jugoslavije za izboljšanje stikov s študenti kolonialnih in nezavisnih dežel, ter je s svojim odnosom do italijanske delegacije dokazala, da je vedno in povsod pripravljena na iskreno sodelovanje med študenti, ako le na drugi strani obstojijo dobra volja in pogoji. Tako zadržanje je na italijanski strani rodilo veliko izmenjav in šef italijanske študentske delegacije je v svojem pozdravnem govoru posebej in toplo pozdravil prvo jugoslovansko delegacijo, kar so vsi prisotni navdušeno pozdravili. Naša delegacija je s tem mnogo pridobila na ugledu in treba je reči, da so vsi udeleženci vedno z velikim zanimanjem spremljali nastope Jugoslavije.

Tudi ta tiskovna konferenca se ni dokončala spora med francoskimi in nemškimi študenti, ki je staj in kaže, da tudi med študenti obeh držav vzklikajo naporom za izgradnjo nove zedinjene Evrope ni vse lepo in gladko. Nemški študent je uspešno v dveh letih ustvaril s svojim Students Mirrorjem, v katerem objavljajo izključno študentske novice z vsega sveta, osrednji informativni list, ki ima danes že skoraj vse možnosti, da dobi popoln monopol nad razširjanjem študentskih vestí. V preteklem letu je Unija francoskih študentov prešla na Mednarodni konferenci nacionalnih Unij, da uredi Center za arhivsko in dokumentacijsko službo. Francoski študenti so na ta način skušali ustvariti protutež Students Mirrorju — kar se je pokazalo tudi na tej konferenci — ter sčasoma prevzeti posredovanje obvestil o študentskem življenju. Dunajska konferenca je vzklikajo upirano Jugoslavije izglasovala priporočilo privedenji Mednarodni konferenci nacionalnih Unij, ki bo zasedala meseca februarja v Carigradu, naj postane tako Students Mirror kakor omenjeni Center agenciji Koordinacijskega sekretariata v Leidenu. Tako vse kaže, da so francoski študenti popustili nemškimi na ta način, da tudi sami postanejo službena agencija izvršnega organa Mednarodne konference, kar ta Koordinacijski sekretariat je. Obširna razprava o nalogah obeh agencij in mnoga naspotujoča si mnenja, zahteva obeh agencij za denarno pomoč, ki naj bi jo dale posamezne Nacionalne Unije — vse to obeta nove razprave na bližnji Mednarodni konferenci, kjer bodo številne zastopane tudi izvenevropske študentske Unije, ki pa niso naklonjene zamisli službenih agencij pri COSEC (Koordinacijskem sekretariatu).

Samo dejstvo, da so delegati iz Nemčije in Avstrije predstavljali polovico vseh udeležencev, pojasnjuje, čemu je

konferenca razpravljala tudi o vprašanju evropske integracije v posebni točki dnevnega reda. Zlasti nemškimi študentom je mnogo do tega vprašanja, saj zedinjenje Evrope predstavlja trenutno osrednji in rešilni program Nemčije. Ista stremilnost je bilo mogoče opaziti tudi pri zastopnikih avstrijskih študentov in avstrijskega javnega življenja. Avstrijski minister za prosveto in predsednik avstrijskega parlamenta sta ob sprejemu udeležencev te mednarodne konference posvetila svoje govore izključno vprašanju zedinjene Evrope. Vkljub temu pa je razprava na konferenci pokazala, da med italijanskimi, danskimi in švedskimi študenti ni pravega zanimanja za to vprašanje.

Clani jugoslovanske delegacije so se resno trudili, da bi prišli v neposreden razgovor s predstavniki Osterreichische Hochschullerschenschaft, kar jim pa ni uspelo vzklik zagotovilom generalnega sekretarja te organizacije. Teško je trdit, da je bil vzrok take rezerviranosti le v tem, da je naš Centralni odbor pri vabilih za konferenco študentskega turizma v Splitu prezrl Avstrijo. Zadržanje g. Strasserja v Zadru, ki je primerljeno našo državno ureditev s hitlerjansko (smo se mar zato borili proti njej), da jo pozneje zopet uvedemo? ter zadržanje dobrega dela avstrijskih delegatov in še prav posebno zadržanje zastopnikov študentskega tiska grške Univerze da misliti, da bodo potrebni še veliki napori, predno b, mogoče govoriti o dobrem in trajnem sodelovanju.

G. dr. Kurtu Skalniku, ki je v imenu gostitelja vodil vse priprave in konferenco, izrekam v imenu vseh naših študentov iskreno zahvalo za njegov trud in napore, da bi naši delegaciji čim bolj olajšal izvrševanje njene naloge.

Mednarodni študentski seminar v Kampu

V drugi polovici septembra je bil v Srednjem Porenju, v Kampu-Bornhofnu (Zap. Nemčija), mednarodni študentski seminar, ki ga je organizirala organizacija SVI (Studenten Verband Deutscher Ingenieur-schulen). Sodelovalo je čez 40 študentov desetih narodnosti, med katerimi sta bila tudi po dva iz Perzije in iz Turčije ter eden iz Britanske Gvajane.

Za bivališče so nam namenili 14 prehodni mladinski dom (DJH — Deutsche Jugendherberge) v letoviskem kraju Kamp, ki leži sredi slikovitega in turistično privlačnega Porenja med Wiesbadnom in Koblenzom. Ta dolina, polna starih srednjeveških gradov, ki so vsak posebej arhitektonska znamenitost, je obdana v prirodi s slikoviti in skrbno obdelanimi vinogradi in nasadi česnjevitih dreves, med katerimi se razprostirajo ob obeh straneh Rene slikovita letoviška mesta in kopališča, ki z učinkovito reklamo vabijo v udobne hotele, kjer ti postrežejo z renskim rizlingom ali mozelanom. Nedvomno je ta pokrajina med najlepšimi predeli Nemčije, saj je pokrajinska naravnost le redkokje tako harmonična, kajti marsikje drugod je industrializacija skazila prvo prvo prirodno sliko. Tu je doma romantična srednjeveških vitezov, tu je nastala tudi znana pripovedka o lepi deklici — Loreley, ki jo opevaajo njihove ljudske pesmi.

Prijetna okolica in pisana družba nas je kmalu zblizala, tako da je seminar potekal v prijateljskem študentskem vzdušju s sprehodi in izleti v okolico.

Jugoslovani smo bili v središču pozornosti in zanimanja in to ne le iz političnih vzrokov, temveč tudi zaradi nevsiljive družabnosti in partizan-skih ter narodnih pesmi, ki smo jih večkrat prepevali.

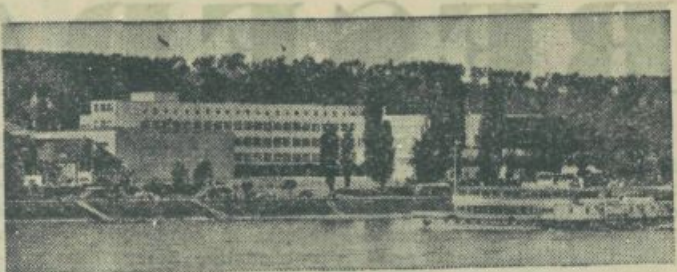
Programski del seminarja je obsegal predavanja in diskusije, ki so zajemale najrazličnejša vprašanja političnega, ekonomskega in kulturnega značaja in strokovne študentske probleme. Podrobno smo izmenjali informacije tudi o ustroju šolstva v posameznih državah, iz katerih so bili navzoči udeleženci seminarja.

Temu predavanju so bile naslednje: Namen in naloge SVI, Sodobna nemška literatura Zdržena Evropa, Naloge nemškega gradbeništva, Hladna vojna itd. Po predavanjih se je razvila živahna diskusija, zlasti o političnih, socialnih in strokovnih študentskih problemih. Živahen govor je potekal o temi Zdrženih držav Evrope, za katero so se ogrevali zlasti Nemci. To je z njihovimi stališči predvsem razumljivo, kajti povojni gospodarski vzpon in konjunktura Zapadne Nemčije, zlasti od 1949 dalje, zahtevata široke trgovske stike in nova tržišča, ki bi v okviru Zdržene Evrope z odpravo carinskih uni in drugih omejitev s tem odpadla. Vzorejali so možnosti nastanka takšnega naddržavnega organa z nastankom ZDA. S tako ugotovitvijo se mi nismo mogli strinjati, kajti ZDA so nastale v popolnoma drugačnem družbeno zgodovinskih in prirodno ekonomskih pogojih, kot bi lahko nastale Zdržene države Evrope, kjer heterogena kulturna sestava in pisan mozaik narodov z različno tradicijo in mentaliteto ne moreta prispevati k ustvaritvi takšne državne tvorbe, kakršno si zamisljajo zagovorniki Zdržene Evrope po zgledu ZDA. Ob konkretnih vprašanjih, kako bi naj ta organizem deloval, pa zagovorniki niso imeli jasne predstave in argumentirane razlage, zlasti ne o tem, kako bi bilo z razporeditvijo proizvodnih področij. Po njihovem

naj bi Nemčija kot visoko razvita industrijska država zalagala z industrijskimi proizvodi manj razvite agrarne pokrajine na pr. na Balkanu. Na takšni osnovi bi se mi znašli v dokaj neenakopravnem položaju zaradi nižjih produktivnih sposobnosti, pa tudi o enakem življenjskem standardu niso mogli najti primerne odgovora. — Strinjali so se le s tem, da oni ne bi hoteli znižati svoje življenjske ravni na račun drugih slabše razvitih držav. Potek te diskusije sem podrobno navedel zato, ker iz njega lahko spoznamo, da so slabo razumljeni s temeljnimi zakoni družbeno ekonomskega razvoja, kajti probleme zelo poeno-stavljajo in gledajo nanje zgolj z ožkega nemškega stališča. Mislim, da ni treba posebej poudarjati, da bi ob sedanjih možnostih in pogojih v Evropi v takini mednarodni državi imela Nemčija vodilno gospodarsko in s tem tudi politično vlogo. Ne zavedajo pa se tega, da je možna uresničitve te ideje v daljši perspektivi, ne pa v nekaj letih, kot oni to mislijo, le v socialističnem družbenem redu, ko bodo odpravljena družbena, ideološka in ekonomska nasprotja, katera danes objektivno ovirajo ustanovitev evropske skupnosti.

V diskusijah je pogovor tekel tudi o tržaskem vprašanju. Tisti, ki so bolje poznali ta problem, so se strinjali s predlogom maršala Tita o internacionalizaciji Trsta, medtem ko so nekateri imeli za umesten Pellov predlog o izvedbi piselov. Ob tem smo jih spomnili na Vzhodno Prusijo in Königsberg (Kaliningrad), od koder je bil nemški živelj po večini izseljen. Vprašali smo jih, če bi oni sprejeli plebiscit v takšnih pogojih v Königsbergu, ki je danes popolnoma rusificiran. Seveda so ob tako bolečem domačem primeru, kakršen je zanje vprašanje vzhodnih meja, takoj popravili mnenje o tržaskem vprašanju.

V dobri meri je namreč

kriva neinformiranost o naši stvarnosti, ker so mnogi udeleženci z zanimanjem poslušali našo diskusijo in stališča. Stavljali pa so tudi vprašanja o naši družbeni ureditvi, kulturi, zgodovini, svobodi vere itd. Politično najbolj aktivni sta bili skupini Nemcev in Perzijcev. Slednji so skupaj s predstavnikom Gvajane in Turčije vzpostavili z nami tesne stike v želji, da jih tudi v prihodnje gojimo. Ko so prejeli iz črne odgovore o naših razmerah, so mnogi izjavljali, da žele v prihodnjem letu obiskati Jugoslavijo. Pozornost sta zadržala zlasti oba perzijska študenta, vneta republikanca in Mosadekova pristaša. Studirata v Nemčiji, kjer je preko 500 študentov iz Irana. Dejala sta, da tudi ostali perzijski študentje, ki študirajo v inozemstvu, simpatizirajo z Mosadekom proti osvojitvi in vsiljeni dinastiji sedanjega šaha.

Dokaj zanimivo so bile tudi ugotovitve predavatelja o sodobni nemški literaturi. Vpliv ameriške standardne miselnosti je segel tudi na to področje. Razbohotila se je sšunska literatura od stripov in kriminalnih romanov do popularnih izdaj okrnjenih in skrajšanih del klasikov. Cenena revivalna literatura je danes mnogo bolj upoštevana kot pa dela pisateljev — emigrantov, na pr. Thoma masa Manna in drugih.

Iz Zapadne Nemčije smo se vrnili z mešanji občutki. Zebežen ogled Münchena, Frankfurtu in Düsseldorfu nam je pokazal, da je Nemčija zelo hitro prebolela katastrofo, v katero jo je pahnil nacizem. Da, celo to lahko rečemo: Zapadna Nemčija je danes v gospodarstvenem oziru prej zmagovalec kot premaganec, saj je upnik mnogih evropskih držav, ima najmodernejšo industrijo v Evropi, visoko produktivno sposobnost in dokajšen standard klub občutno dragi hrani in stanovanjem.

Adenauerjeva zmaga na zadnjih parlamentarnih volitvah je še bolj utrdila sedanji režim krščansko-demokratske koalicije ob pomoči domačega kapitala in ameriške zunanje politike. Mnogi posamezniki, s katerimi smo prišli v pogovor, so obsojali nacizem in imajo napredne poglede na mednarodno sodelovanje. Opazili pa smo tudi, da marsikdo noče razumeti, v čem je bilo bistveno zlo nacizma.

Zavlečevanje mirovne pogodbe, odvzeta vzhodna področja, ki so sedaj v okviru Poljske in Sovjetske zveze, ter druga neresena vprašanja, ki so vzrok političnih splet me vesilami, dajejo ugodna tla različnim teorijam, ki v marsikaterem pogledu sličejo nacističnim ideološkim koncepcijam. Sicer pa o tem drugič.

L. B.

III. mednarodni študentski kongres v Varšavi

V pripravah na kongres v Varšavi so se pojavile nove pare, ki vse po vrsti poudarjajo, da je sodelovanje potrebno in možno ne glede na politična in religiozna načela sodelujočih. Čeprav so mnoge zapadnoevropske dežele podale konkretne predloge za sodelovanje s študentskimi organizacijami informbirojevskih držav, doslej se nobena od teh držav ni stopila v stike z njimi. Da bi IUS o svoji dobri volji prepričala ostale študentske organizacije, je uporabljala priznano, vendar že razkrinkano metodo dvojnih parol: ene za znanost, druge za domačo uporabo.

V Apelu pripravne komiteja za kongres je sledeča formulacija: ... velik doprinos mlade generacije v borbi narodov za mir, narodnostno neodvisnost, za utrditev prijateljstva in razumevanja med narodi po vsem svetu itd. ... To je primer z etiketo znanosti. Poglejmo drugo plat. Sekretar CK Rumske delavske mladine Vasij Mustar pravi v zvezi s pripravami na kongres in festival sledeče:

»Organizirane akcije v tem obdobju moramo voditi v smislu dviganja patriotske zavesti mladine in stažnega poglabljanja ljubezni do zmagoslavne domovine socializma — Sovjetske zveze, do velike stranke Lenina in Stalina. Ob priliki teh akcij je naša dolžnost, da raz-

krinkamo, sovražnike miru: angloameriške imperialiste in odvratne osebe titovega fašizma, ki spravljajo v nevarnost mir (nas so povabili na festival in kongres!). Posebno pozornost moramo posvetiti popularizaciji konstruktivnih uspehov v delu ljudske mladine iz držav ljudskih demokratij in še posebno velikim uspehom herojske sovjetske mladine, avangarde borbene mladine za mir.

Taka je torej iskrenost. Fraze, ki jih uporabljajo doma, ne pridejo v svet. Studentsko glasilo IUS, tiskano v angleščini, vsebuje drugačne parole, kot so v ruskem ali poljskem jeziku. Na kongresu samem — v praksi — so prišle v poštev seveda le parole za notranjo uporabo. Zato je potekal kongres v Varšavi v duhu impozantnih fraz, kjer je bila vsaka objektivna kritika že vnaprej onemogočena. Kongres je dokazal, da so besede o širokem sodelovanju dejansko samo ena med postavkami v sovjetski strategiji in taktiki. Ponovno je IUS dokazala, da je le orodje v rokah moskovske politike. Nas so povabili samo v propagandne namene in zaradi pritiska ostalih študentskih uni, kot so Francija, Anglija, Švedska, ZDA in Nemčija.

Dopisujte in naš list

MED ŠTUDENTI PO SVETU

Kako dijaki na Danskem izbirajo svoj poklic

Pri izbiri poklica igra socialni položaj staršev veliko vlogo. Otroci akademsko izobraženih staršev težje k študiju, medtem ko se ostali raje odločajo za praktične poklice. Največji del študentov se posveti tehniki (15%), profesorji 10%, učiteljskemu poklicu 10% in medicini 8%. Slede: zobozdravstvo, trgovina, vojaška akademija, pravo, veterinarja itd.

Grški študenti pomagajo svojemu ljudstvu

Organizacija študentov atenske Univerze je zbrala 25 milijonov drahem za pomoč prebivalcem razdejanih otokov

Zanto, Kephalonija in Ithaka. Vsi člani organizacije so se izjavili za fizično pomoč pri obnovi porušeni stavb na otokih. Študenti medicinske fakultete so takoj ob potresu v avgustu organizirali skupine, ki so reševale poškodovane, drugi študenti pa so dajali kri. Trenutno se trudi zveza atenskih študentov, da bi dosegla pri univerzitetnih oblasteh za prizadete študente vpis brez taks.

Študentke Amsterdama so praznoval

Mnoge nizozemske študentke so organizirane v raznih študentskih klubih. Eden teh klubov v Amsterdamu je praznoval 50-letnico svojega obstoja. Praznovanje je trajalo 3 dni.

Vse udeležence festivala so se zbrale v avli železniške postaje in v dolgem sprevodu skupno odšle na Univerzo. Sprevod je bil veličasten, saj so se ga udeležile vse žene, ki

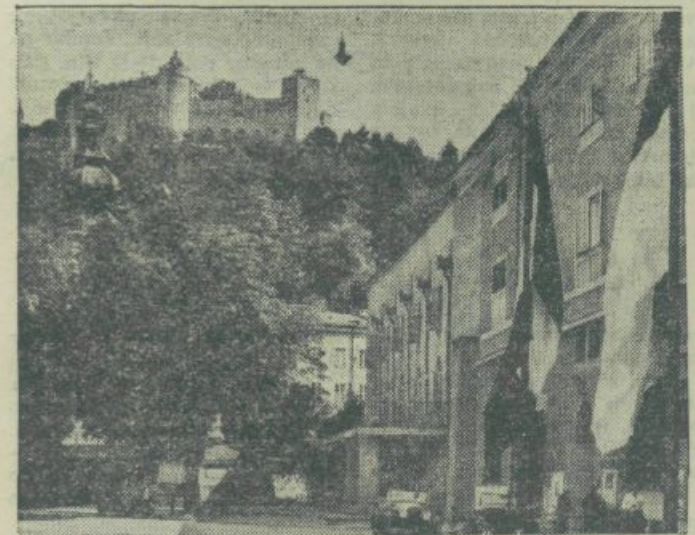
so bile članice kluba od leta 1903. Na slavnostnem kosilu so se srečale stare prijateljice in znanke in med prijatnim obujanjem spominov na srečne dni študentskega življenja so si pripovedovale o svojih otrocih in vnuki. V dneh festivala so študentke pridile modne revije in razstave jedil, ki so jih same pripravile, da bi na ta način prikazale ostalim ženam Amsterdamu, kaj zmorejo kot dobre gospodinje. Bivšim članicam kluba pa so razkazale svoja stanovanja in klubске prostore, v katerih žive in delajo.

Informacijski bišten Nizozemske.

V Seulu bo spet delovala univerza

Poslopja Univerze v Seulu so bila med korejsko vojno težko poškodovana. V septembru so obnovljeno Univerzo ponovno izročili univerzitetnim oblastem.

Žlajpah Vlodo: Avstrija v očeh ljubljanskega študenta

Salzburg

Potovanje v tujino ni šala. Nekaj mesecev pred odhodom poznaj samo besede: prošnja, tikovina, kolek, viza in — denar. Ko sem se vkrcal na udobni Tauern Expres in se odpeljal proti Jesenicam, nisem niti sam sebi verjel, da se bom odpeljal tak predor pod Karavankami.

Zelenec

Morda prav študenti največ potujejo po svetu. Peljal sem se v družbi treh nemških študentov in ene Angležinje, ki so hoteli vedeti vse: kam potujem, za koliko časa in kolikokrat sem že bil v inozemstvu. No, odkrito povedano: »Jaz in nemščina sva dva«, pa sem jim vseeno razložil, da je ne vem dobro, kako se tej reči strže. Ko sem z debelimi očmi ogledoval motorni vlak in avstrijske carinke v lovskih klobukih, sem seveda vzdihnil smeh pri svojih sopotnikih, ki so prepotovali že pol sveta, a jim je bil vseeno najbolj všeč Dubrovnik z lepimi dekleti vred. Angležinja

Turizem in denar

Vožnja ob Dravi, mimo Malnitza, Bad Gastaina do Salzburga more navdušiti vsakogar. Pokrajina je divja. Skalovje, sneg, macesnovi gozdovi, alpski vrhovi in ledeniki v višini 3000 metrov spremljajo to spretno izpeljano progno. Toda električna železnica ima tudi svojo slabo lastnost. Prehitro vozi in ne moreš si vsega ogledati.

Kaj hitro sem bil v Salzburgu, ki je ponos Avstrije. Preštevilne so znamenitosti mesta, da bi jih mogel naštet. To je staro mesto, mešanica gotike, baroka in renesance, seveda je na prvem mestu gotika.

Mozartovo mesto, letovišče Američanov

Salzburg je mesto Mozarta. Zastopan je na vseh mogočih krajih: Mozartov trg, Cafe Mozart, Bar Mozart, Kino Mozart in končno še Mozarteum. Mozart je upodobljen tudi na številnih slikah, nanj spominjajo mnogi kipi po vsem mestu. Uslužbeni, ki razlagajo zgodovinske znamenitosti mesta, ne pozabijo povedati, da je Mozart hodil igrat v grad, da se je sprehal po parku Mirabell in da je zamaknjeno poslušal Glockenspiele — posem zvonov iz salzbürske stolnice. Najbolj privlačni so vsakoletni glasbeni festivali. Takrat se v mestni blagajni nabere največ denarja.

Američani so si izbrali Salzburg za sedež svoje cone v Avstriji. Zdi se, da sestavljajo krepak del bivalništva in je prav lahko razumljivo, da predstavljajo veliko breme za avstrijski državni proračun. Rad jim verjamem, da se v Salzburgu dobro počutijo. Imajo svoj Night club, svoj dom, celo vojsko avtomobilov (vsak drug ima tablico: USA forces in Austria). Njihovo delo je kaj skromno. Military Police, ki deluje brezhibno, je edina njihova zaposlitev. Če pride do prometne ne-

mivosti, ki smo jih pustili v nemar, saj bi na ta način zaslužili prav lepe denarce.

sreče, je v nekaj minutah na mestu več avtomobilov MP, ki tudi hitro ukrepajo. Morebitne begunce spretni šoferji MP hitro ujamajo. Seveda pri tem stoji ves ostali promet. Avstrijska policija ima samo postransko vlogo.

Avstroslovesno sredstvo

Vsem tistim, ki so mi priporočili, naj potujem po avto stop sistemu, nisem prav verjel. Vseeno sem poizkusil. No, priznati moram, da me niso potegnili, in sedaj lahko tudi sam trdim, da je avto stop zanesljivo prometno sredstvo. V Avstriji in drugod po Evropi so lastniki avtomobilov takih prošelj že navajeni. Mladina v državah srednje in zahodne Evrope potuje izključno na ta način.

Ko sem se po pol ure čakanja usedel v elegantni Olimpia k privlačni zakonca iz Nemčije, sem se seveda tudi jaz navdušil za ta sistem. »Potegnili me je čez Salzkaemgurt, Montsee, Attasee in Trauensee do Gmunda. Lepa razdalja! Med drugim me je prijazen Nemec povabil (na inia-

Film »Štirje v jeepu je resničen

Ko me je moj ljubeznivi šofer postavil na cesto pri Schönbrunnu, sem se znašel sedri 5 milijonskega mesta. Na desni tramvaj št. 63 (v Ljubljani imamo 4), na levi kolodvor pod zemljo. Vsega tega se človek neverjetno hitro privadi. Po nekaj urah sem postal že »prav Dunajčan«. Ni mi bilo več treba vpraševati, kje je Ring, kje Kärntnerstrasse, kje Donava...

Meja na mostu

Enns je mesto na meji med ameriško in rusko cono. Moram priznati, da mi je srce malo hitreje utripalo, ko sem stopil čez kordon mrkih sovjetov. Meja je prav na mostu. Na eni strani se z velikim napisom: »Vedeti morate, da zapušča ameriško cono!«, poslove od tebe Američani, na drugi strani pa te pozdravi mrki obraz Malenkova na veliki sliki in ruska straža z nasajenimi bajonetci. Potnega lista mi niso pogledali, zato jim je ostalo skrito, da sem Jugoslovian. Meja pri Ennsu je dvomljiva. Čeprav za prehod ni treba imeti nobenega posebnega dovoljenja, si Rusi večkrat privoščijo neslane šale. Nekaj potnikov prisilijo, da izstopijo iz vlaka, in počakati morajo drug vlak, da lahko nadaljujejo potovanje. Včasih se obmejni stražarji le malo nasmešno in v mešani nemščini povprašajo: kaj je v kovčku, in potovanje lahko nadaljujejo.

Vsekakor je razlika med rusko in ameriško cono vidna že na zunanji. Na ameriški strani udobno sedi nižji oficir, po navadi ima v ustih pipo, in si le zapisuje številke avtomobilov. Na ruski strani je močna straža z bajonetci in dolga vrsta avtomobilov čaka na pregled.

Oddahnil sem si, ko sem se z novim avtomobilom peljal naprej proti Dunaju.

Tudi Dunaj je mesto nešteti zanimivosti: muzejev, spomenikov in cerkva. Vsakomur znana katedrala Sv. Štefana je res znamenit spomenik gotike. Tudi muzeji, Gloriette v Schönbrunnu in Prater so velika privlačnost Dunaja. Posebno Prater je zabavišče mladih in starih, ki se tu vozijo z različnimi vlaki, avtomobili in vrtiljak, streljajo in gledajo Liliputance ter počenjaajo vse mogoče neumnosti ter si pri tem pravično žepo, kajti zastojni ni prav nič.

Sper sem vstopale avtomobile preko Semmeringa. Judentvora in Celovca do Beljaka, kjer sem se zleknil v Tauern Expres. Pri oknu sem čakal, da bo konec karavanškega predora, da bi čimprej ušli domačo zemljo. Vesel sem bil tudi naših prvih besed, pa čeprav je bilo to carinškovo vprašanje: »Kaj imate v kovčku?»

BESEDA 7-8

FILM

Plesala je samo eno poletje

»Plesala je samo eno poletje« je v zadnjem času že drugi švedski film, ki ga gledamo pri nas. Ob njem lahko jasno vidimo, kako dobra igra in režija lahko iz preproste, nepretenciozne in ne originalne snovi ustvari umetnino. Zgodba dveh zaljubljenih — Görana in Kerstin, ki se jima zoperstavljajo sovraštvo in predsodki pod vikarjevim rožnim vencom vzgojene vasi in ki se konča s Kerstinino tragično smrtjo, je znana in že mnogokrat povedana. Kar ustvarja iz nje enkratno, lepo ter človeško tragedijo, je neverjetno tenkočutna, prisrčna in intimna re-

žija. Vse kaže, da so Švedi mojstri zlasti v prikazovanju razpoloženja, v katerem se nam osebe približajo kot topli in zelo človeško čuteči ljudje. To smo imeli priliko videti že v Sjöbergovem filmu »Gospodična Julija«, delanem po enodejanski švedskega pisatelja Strindberga. Film se v tej prisrčni atmosferi razvija vse do svojega konca, v katerem zavznenj iz ust simpatičnega Göranovega kmečkega strica njegova osnovna misel: Ničče nima pravice, da bi sodil svojega bližnjega. Ljudje smo preveč ljudje, imamo preveč svojih lastnih slabosti, da bi lahko sodili enakim, kakršni smo sami. Edina in najvišja vrednota je ljubezen; ta je večna in sama po sebi tako čista, da ima pravico do obstoja, da opraviči življenje in smisel življenja ter človekova dejanja v njenem imenu.

Ta osnovna misel zazveni nad odprtim Kerstininim grobom, njej v slovo, poleg tega pa je naperjena proti vikarju, ki je nekaj trenutkov prej s svetopisemsko strogotostjo grozeče klical: »Gorje njemu, ki pohujša enega teh malih...« Umetniško je to slabša stran filma. Režiser je prišel v konkretni realizaciji snovi v nasprotju s tem, kar sam zagovarja. Film je prikazan z izrazito »profitarško« tendenco, ki ni prikazana na nikak nov način, četudi ima družbeno svojo pozitivno osnovo. Vikar je najmočnejša oseba v vasi, ki vlada in ima — ali pa hoče imeti — pod svojo oblastjo vse vas. Mladina se tej oblasti izmika, hoče živeti svoje življenje in se zabavati, ne pa biti nenehoma udklenjena v tesen krog, kjer se vsak pogled sumniči in vsak korak obsaja. Vikar, ki je v tem boju opremljen z vso zalogo bliskov in gromov, kar jih premore Sveto pismo, je v tem filmu prikazan pristran-

Prizor iz filma »Plesala je samo eno poletje«

ska, zelo znano in zato ta del filma tvori njegovo slabšo stran. V vikarju ni tiste človeške vsebine, ki bi jo kljub njegovi protinaravni vlogi v filmu moral kot človek imeti (spominimo se na župnika iz »Flapceva«, ki mu je Cankar kljub temu, da ga je politično obsodil, dal tudi objektivno človeško podobo), zato ta tendencnost izpade nekako suho, preveč prisiljeno in v tem filmu nenaravno. Prav tako tudi ni jasna vikarjeva vloga ob Kerstinini smrti. Če je Kerstin umrla brez njegove krivde, izvenzaj v prazno zadnji del osnovne misli: ljubezen je tako čista, da ima že po tem pravico do obstoja. Kerstin ni umrla zato, ker njena ljubezen ni mogla živeti. Nesreča se je zgodila povsem slučajno, ne nujno. Kerstin ne pade kot žrtev okolice, ki ji njeno ljubezen preprečuje ter jo s tem pritra v smrt — temveč kot žrtev naključja. Če pa bi zakrivil njeno smrt vikar s svojo divjo vožnjo z avtomobilom (kar bi bilo bolj razumljivo glede na zgradbo filma), bi režiser vikarja s tem obsodil, dokončno obsodil. S tem pa bi prišel v nasprotje s samim seboj, s svojo tendenco in mislijo, da ničče ne sme nikogar obsojati.

Tudi nekaj drugih predhodnosti nas v filmu moti. Predhod Kerstin od otroka do zrele ženske, ki je zmožna popolne predanosti in ljubezni, je nekih premore Sveto pismo, je v tem filmu prikazan pristran-

versko fanatični tepček, sicer ni slučajen, ker nujno sledi iz vikarjeve ideologije, s katero pita svoje pobožne ovčice, ostane pa brez vsakršnih posledic. Ne deluje niti na usodo obeh glavnih junakov niti ne na vikarja, ki bi se moral — to vsaj pričakujemo — zgroziti ob pogledu na sadove dela. Nič takega! Ves dogodek ostane brez slehernega odmeva.

Kljub tem nedostatom pa lahko trdimo, da je film dober, zelo dober in celo lep. Ta čar mu daje čudovita režija. Zgodba se odvija pred nami kakor skladba, kakor pesem. Res lepi posnetki, ki so slikovno doognani, ji dajejo presenetljiv dihanje in nekatere otožne poezije, ki je tudi glavna odlika tega filma. Spominimo se samo prizora, ko se zaljubljenca kopljeta pod zahajajočim soncem v jezeru! Koliko rahločutnosti, nežnosti, intimnosti je bilo treba, da se ta prizor ni izrodil v surovost ali banalnost. Po zaslugi režiserja in obeh glavnih junakov je ta slika postala ena najlepših v filmu. Zlasti Kerstin je znala izvrstno podati vso nežnost mladosti, ki se prebujala v prvi ljubezni. Dobro je podan tudi Göranov stric, ki je vseskozi človeški, preprost, dober in po svoji toplini poleg Görana in Kerstin ena najlepših postav v filmu. Ta pa je delan s tako intimnostjo, toploto in prisrčnostjo, da se mora prikrasti vsakomur do srca in si ga osvojiti. AG.

Specifična naloga revialnega tiska je dosledno obravnavanje žive, aktualne problematike in to globlje in kvalitetnejše, kot ga nahajamo v dnevnem časopisu. Uspešnost takega prizadevanja bo odvisna od kriterijev, po katerih sodelavci izbirajo posamezne pomembnejše probleme, še posebno tiste, ki jih dnevne časopisi zaradi njihove zapletenosti ne utegnejo podrobneje obdelati. Morda je ta aktualnost najbolj realizirana v literarnih revijah, katerih vsebina ni le problematika literature, temveč nič manj literatura sama in torej v nekem smislu problematika celotnega življenja.

Medtem ko je Naša sodobnost, ki velja po svoji tradiciji, obsegu in kriterijih za osrednji slovenski mesečnik, komaj v prvem in zadnjem (7. do 8.) zvezku pokazala obraz prave revije, je treba Besedi priznati vztrajno težnjo za razkrivanjem in reševanjem sodobnih vprašanj. Osebnost prizadetost njenih sodelavcev na mesto mrtve, akademične učnosti je razumljiva, saj je in ostane revija mladih generacij. V zadnjem času omogoča tudi pritok novih moči.

Težišče številke 7-8 je v leposlovnem delu. Poleg znanih štirih pesnikov (Menart priobčuje to pot sonetni venec) ter Smita, Minattija, Zuzka in Levca se pojavljajo nova imena: Dane Zajc, Viktor Konjar, Slavko Jug in Jernej Roj. V nasprotju s prozo v vsej pesniški dejavnosti ni opaziti iskanja novega. Niti Roj, ki je s svojo težnjo in krévitvijo metafiziko pravo nasprotje in izjema med ostalimi, ne utirja novih poti. Sploh pa se je treba zavedati, da nova poezija ne nastane na podlagi novih oblikovnih elementov, temveč kot odkritje novega pesniškega sveta, novih aspektov na človeško subjektivnost in šele oblikovalna težnja, ki spremlja tako odkritje, porodi nov izraz in ritem. V tem smislu pa je Roj s svojo vojno tematiko mnogo dalje od nove poezije kakor v človeka in življenje zazrti Kovič.

je bližja slovenski tradiciji kakor Hiengov način. Kovačičeva razglednica Večer je napisana v okretni pisateljevi tehniki in obravnava socialno problematiko našega časa s silovitostjo, kakršne smo vajeni samo v ameriški literaturi. Zanimiva je pravljica Saše Maleja.

Esejstika se je to pot umaknila v rubriki Polemika in Problemi. Članek Borisa Paternuša zavrača Kermaunerjevo obsodbo slovenske literarne kritike (estetistične in sociologizirajoče) ter njegovo zahtevo po novi, stvarni literarni kritiki (Beseda II, 6). Niti Paternu niti Janko Kos, ki pač samo navezuje na Paternujev članek, nista zajela celotnega aktualnega problema, ki ga je Kermauner medtem razširil in poglobil ter nakazal rešitev (NS 7-8.), s katero so pojasnjene tudi marsikateré trditve

odraz in podoba resničnosti. Merilo, ki določa stopnjo te resničnosti, je spoznavni kriterij. — Tu je postalo Kosovo izviranje nasilno in notranje nelogično, na kar je tudi hitro reagiral Josip Vidmar v Naši sodobnosti (št. 1.) Zanimivo: z istim miselnim procesom (priznam, da zelo duhovito), s katerim je Kos dokazal nepotrebnost moralnih kriterijev, zvevmo, da ti kriteriji nasprotno so: pač pa da so spoznavni kriteriji nekoliko nejasni in pravzaprav prav odveč. — Vendar med Kosom in Vidmarjem pravzaprav ni polemičnega dvoboja; ne, ker očitno čenita drug drugega (to se zdaleč ni ovrta), ampak ker je njun umetniški kakor življenjski (ne svetovni!) nazor po svojem osnovnem utripu nekako adekvaten. — Kos kot esejista in kritika na splošno odlikuje osterost in resnost njegovih miselnih obratov, nekaj posluh za probleme realnosti, kar je za kritika ena izmed osnovnih zahtev, in poleg dobrega vtisa še neka globlja, pomembnejša prvina, ki se je ne da označiti drugače, kot nekako »žlahnost« srea.

Ocene so prispevali Mirko Zupančič (o Pesmih štirih), Mitja Mejak (o Oblakovi in Rojevi poeziji) ter France Bernik (Monografija o Davorinu Jenku). B. G. označuje uspeh literarnega natečaja v Ljudski pravici. Tudi Zapiski so kot običajno zanimivi in spretno napisani, toda ugotoviti moramo, da ne posredujejo živega tona miselnosti in literarne dejavnosti po svetu, temveč se ukvarjajo z manj bistvenimi in problematičnimi vprašanji, kakor jih revija v slovenskem okviru dosledno razčlenjuje. Vs.

osnova neke splošne veljavne literarne teorije. Ravno iz te vsebinske usmerjenosti rastele dve bistveni napaki dobrega in jasnega polemičnega pisanja: Prvič avtor nekako zgublja glavno temo, oz. jo razdrobi in zaide v preveč abstraktno miselnost, kar zelo otežkoča branje in mori pozornost in miselno sprejemljivost bralca; drugič avtor daleč prekorači mejo prave zgovornosti. To je tiste, ki pove vse, kar je potrebno, in ne pove ničesar, kar je nepotrebnost. S tem pa smo že tudi v jedru problema — a o tem pojele. Kermauner tu zavrne estetizirajočo in sociologizirajočo kritiko — prvo zaradi subjektivizma in relativizma, drugo zaradi ozkosti njenih kriterijev. Kermauner pravi: vopar stavimo nov tip kritike, ki ne bo le strokovnostno brez zavest, ampak, ki bo s svojim resničnim posegom in umetnostjo in njeno vsebino razkrivala značaj, bistvo, zakonitost družbenih osnov, iz katerih raste tako umetnost kot kritika in vsa naša družbena zavest. Kermauner predlaga nekaj nov umetnostni kriterij, kjer naj ločimo teoretsko analizo, ki bo upoštevala vse kriterije (pravne, moralne, filozofske, predvsem pa sociološke). Iz teoretske analize bo sledil rezultat — umetnostni kriterij, ki bo zajemal to, kar je v sliki, ki jo umetnost daje, tipično umetniškega.

Ustavili bi se še ob Kermaunerjevem eseu o nekaterih teoretskih osnovah stvarne literature kritike (Naša sodobnost 7-8.). Tu je videti, da pisca ne odlikuje toliko analitična strast do izkustvenega gradiva, kolikor do lastne abstraktnosti miselnosti. Teoretske osnove kritike, ki naj bi se v tej razpravi razčistile, so izšle iz nje kljub silnemu logičnemu naporu še vedno nedoločene.

Spričo razmerja med literarno tvornostjo in pa esejistiko o kritiki oz. kritiko esejistike o kritiki, ki vedno bolj raste na račun kritike, je nevarnost, da se uredništvo Kosove besede: če hoče neka kritika obstajati, živel, mora imeti doživljaj in ker teh ni, mora živeti sama iz sebe in postaja sama sebi doživljaj. — ra.

Taras Kermauner se je oglašal v Besedi 53/VI s kritično študijo o dveh prevladujočih tipih v sodobni slovenski kritiki. Ne, da bi pomagal teoretsko razčistiti in utrditi osnovne postavke Kosove problematike, temveč, da bi stvar zagrabil a svoje plati; to je, udaril je po naši kritiki nasploje. Kermauner se spušta na področje čiste teorije: pri tem pa se zdi, da nekoliko pozablja na izkustveno gradivo, ki je osnova, izhodišče in vodilo v sleherni teoriji no gradi na subjektivni intuiciji, ki ji nikakor ni odrekati kvalitete, ki pa je vse preveč svojska, da bi lahko postala

drugi razstavljaval v Moderni galeriji. Z leti se je njegovo prvotno nihanje med ekspresionizmom, primitivizmom in abstraktno umetnostjo izoblikovalo v svojstven slog, ki ga označuje do skrajnosti poemastavljena risba, ne da bi celota pri tem izgubila na izrazu. Podrobnosti predmetov zanj kot da ne obstajajo in pokrajino podaja kar v enostavnih geometričnih oblikah. Pet, šest enakih čolnov ali stolov ali cvetlice na isti sliki zanj ne predstavljajo nobenega problema. V izbiri barv je popolnoma samosvojen in se prav malo ozira na realnost ali celo na obiskovalce. Saksida je izrazil liriko. Z najbolj preprostimi zunanjimi sredstvi mu je uspelo nekaj čudovitih, močnejših, nekoliko otožnih razpoloženj s predelov slovenske zemlje ob morju.

Na rob 7. in 8. številke Naše sodobnosti

Kdor pazno zasleduje naše revialno življenje, torej literarno, esejistično in kritično dejavnost, lahko že nekaj časa sem opazuje prodiranje novih, svežih tokov v strogo odmerjene struge kritike, kakršna se nam je formirala prva leta po osvoboditvi — v skladu z nastopom socialističnega psevdorealizma.

Dva najvidnejša esejista te nove kritične struje, ki s seboj išče svoje teoretske osnove, sta Janko Kos in Taras Kermauner. Različna po svoji duhovno teoretski usmerjenosti, slogu in izrazni moči, se oba od mladih razlikujeta predvsem po oni — ne svetovnonazorski — ampak preprosto življenjski orientaciji, ki določa osnovni ton in barvo ne le kritični ali vobče publicistični, temveč vsej človeški dejavnosti. Medtem ko pri Kosu prevladuje nekak optimizem in se mu vedro zaupanje v prihodnost slovenske literature, v rast in dozorevanje mladih, družji s spoštovanjem in uženjem ob starejši, predvojni generaciji kritikov, izstopa pri Kermaunerju neko odklanjanje vsega: tega, na čemer so gradili stari, tega, kar zdaj poskušajo mladi.

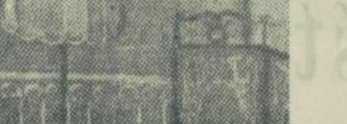
Polemiko o kritiki je pravzaprav odprl Kos s člankom O sodobnih problemih v literarni kritiki v Novem svetu 1952/II. knjiga. V tem članku formulira spoznanje, ki naj bi postalo temelj nove kritiki: literarna kritika je v obliki sodbe o literaturi izražena sodba o življenju in njegovih vprašanjih. O življenju pa ne sodimo, s tremi ali štirimi vrstami kriterijev, ampak preprosto z vsem, kar smo: z našimi nagibi, interesi, željami, čustvi... Skratka, kritični smo mi sami. Glede na to Kos zavrne moralne kriterije, če: umetnost je napredna in moralna le toliko, kolikor je umetniško resnična — to je

MALAGALERIJA Saksida Rudolf

Poletje v malem obmorskem mestu: kamenite hiše in jadrnice ob pomolu, lenobni poletni dnevi in posedanje ob morju, kjer se suše ribiške mreže in stari prevrnjeni čolni. Sprehodi po parku in kozareček na terasi z vrstami stolčkov in okroglih mizic. To je zgodba, ki jo pripovedujejo Saksidove slike v Mali galeriji.

Njegove pokrajine so brez ljudi, le redko srečamo človeška bitja. Zena v sijanku in v črni kopalni obleki z otroškim vozličkom poleg sebe ali goli kopalni, kot bi otrok zgnedel dve glinasti figuri in ju pustil na soncu, da se posušita. Poglavitna oseba je povsod pričujoče morje v svoji večni enoličnosti, pa vendar vsako ur, menjajočih se razpoloženjih morja in zemlje ob njem, ki dajejo osnovni ton Saksidovim slikam. To ni heroično morje starega romantičnega Turnerja, z valovi, visokimi kot hiše, in z ladjami, ki jim vihar lomí in cefra jadra. Saksidovo morje je morje, kot ga vidi član sindikata na letnem dopustu, svetilkajoča se vodna ploskev na ozadju njegovih pejsažev. Včasih nakodrana od vetra, pa spet v »bonazzie«, ko preneha vsaka spica. Brez razburjenja in vzvišenih goet so Saksidove slike. Obiskovalce, ki pozna našo slikarsko tradicijo od realistov dalje, bo na tej razstavi našel nekaj drugega, tujega, kar močno spominja na italijansko umetnost.

Saksida je danes star 40 let in je profesor risanja na gimnaziji v Kopru. Spada h generaciji tržaških umetnikov, ki so študirali v Italiji pred drugo svetovno vojno. Italija je ta-

Saksida Rudolf: Terasa

V krajih Ohridske legende

29. junija zvečer ob pol 8 uri nas je stopilo na Orient ekspres 5 študentov: 3 slikarji, študentka umetnostne zgodovine in avstrijska kiparka, da na povabilo Zavoda za zaščito kulturnih spomenikov Skopja sodelujemo z ekipami iz vseh republik pri konservaciji cerkve Sv. Sofije v Ohridu.

Ohrid sodi med najstarejša mesta na Balkanu. Ze v IV. veku pred našo ero ga najdemo pod imenom Lihnidos kot glavno mesto ilirske oblasti. Mesto se je razvijalo kot trgovski center. Tudi krščanstvo se je takrat hitro širilo in že v IV. veku naše ere je postal Ohrid episkopatsko mesto. Car Samuel proglasi Ohrid za prestolnico prve makedonske države in po njegovem tragičnem porazu pri planini Bjelasica postane gospodar Ohrida Bizanc. V začetku XIV. stol. pride Ohrid v sestav srbske države carja Dušana. Pozneje je to mesto turško. Iz časov gospodarske prosperitete XIX. stol. so tu ostanki mnogih večnadstropnih hiš, ki so danes zaščitené kot kulturni spomeniki.

Najstarejši spomenik v Ohridu je cerkev Sv. Sofije, ki je bila sezidana v XI. stol. in je najstarejša cerkev iz časa krščanstva. V XIV. stol. so Turki prezidali cerkev v džamijo in, ker njihova vera nima slik, so freske prebelili z belo plastjo apna.

Slovenska ekipa je imela nato, go, da sodeluje pri teh očiščevanjih in konservatorskih delih. Tako smo se vključili v verigo ekip iz cele Jugoslavije. Prvi pogled na cerkev Sv. Sofije nam je ustvil korak. Mogočna stavba trolidske bazilike žganosivih barv ždi sredi mesta in je nema priča vsega, kar je doživela skozi stoletja. Od vetra in porosov zdrobjeno stredo delavci na novo prekrivajo, spodaj kopljejo temelje, da utrdijo zid za nova stoletja, študentje nosijo z zidu snete freske iz skladišča, da jih na novo obložijo z ometom.

Poglejmo še na druge stene cerkve. Južni zid cele stavbe so lani postavili zopet v navpičen položaj. Stoletja in potresi so ga nagnili, freske s celega zidu so bile prilepljene na platno in sne. Največja freska tega zidu je došla 5 m in danes že na novem ometu čaka, da konservirano spet namestijo na kraj, kjer je bila ustvarjena.

Cela notranjost Sv. Sofije je polna podob. Celó freska na freski se je pojavila in spretno reže slikarjev so drugo fresko snele in jo spravile do samostojnega življenja, prvotna freska na steni pa je odkrita in čista.

Čudno se mi je zdelo, da imajo vsi svetniki v večini človeka izpraskane oči. Menda so takrat delali tako, da bi jim svetnik ohranil vid.

Cela notranjost pa kaže precej razpok od potresov in je veliko fresk zaradi tega uničenih. Tam, kjer se je omet s fresko izbočil in so nastale luknje pod ometom, se injicira kazein, da se »oz kazein« v ju potrudu vnuze za pet zvezle s podlago.

Freske, ki so snete in z licem prilepljene na platno, s hrbtne strani strgamo, da odstranimo ves omet do barve, ki jo na novo zalijemo s kazeinom in platnom, jo pritrudimo s hrbtne strani na okvir in jo tako napravimo prenosljivo. Platno, ki je prilepljeno čez fre-

sko, z vročim izpiranjem odstranimo. Najlepše freske so: Marijina smrt, 40 mučenikov, Janezovo krčenje in Kristus v glavni ladji. Delo na konservaciji tega spomenika bo trajalo še 4 leta, da bo spomenik tak, kot je bil prvotno spozidan.

Danilo Fugger

Naročite se na „Besedo“

V proznm delu pomeni Hiengova Smrt in račka na gugalnici doslej najdrzejši poskus moderne slovenske proze. Tako očitnega nesozamerja med pičlo dinamiko stvarnega dogajanja in bujno razraslostjo vseh dimenzij, ki jih je moderni pisatelj odkril v široki pojavnosti človeškega bivanja, doslej pri nas celo v Hiengovi prozi ni bilo opaziti. Vtis je zelo močan, čeprav je nemara pisateljevo oblikovno hotenje prečitno. Bohaneva Vetrna freska prikazuje junaka, kakor ga izraza njegov lastni monolog, ki omogoča globljo po-nazoritev človeka. Ta tehnika

MALAGALERIJA Saksida Rudolf

Poletje v malem obmorskem mestu: kamenite hiše in jadrnice ob pomolu, lenobni poletni dnevi in posedanje ob morju, kjer se suše ribiške mreže in stari prevrnjeni čolni. Sprehodi po parku in kozareček na terasi z vrstami stolčkov in okroglih mizic. To je zgodba, ki jo pripovedujejo Saksidove slike v Mali galeriji.

Njegove pokrajine so brez ljudi, le redko srečamo človeška bitja. Zena v sijanku in v črni kopalni obleki z otroškim vozličkom poleg sebe ali goli kopalni, kot bi otrok zgnedel dve glinasti figuri in ju pustil na soncu, da se posušita. Poglavitna oseba je povsod pričujoče morje v svoji večni enoličnosti, pa vendar vsako ur, menjajočih se razpoloženjih morja in zemlje ob njem, ki dajejo osnovni ton Saksidovim slikam. To ni heroično morje starega romantičnega Turnerja, z valovi, visokimi kot hiše, in z ladjami, ki jim vihar lomí in cefra jadra. Saksidovo morje je morje, kot ga vidi član sindikata na letnem dopustu, svetilkajoča se vodna ploskev na ozadju njegovih pejsažev. Včasih nakodrana od vetra, pa spet v »bonazzie«, ko preneha vsaka spica. Brez razburjenja in vzvišenih goet so Saksidove slike. Obiskovalce, ki pozna našo slikarsko tradicijo od realistov dalje, bo na tej razstavi našel nekaj drugega, tujega, kar močno spominja na italijansko umetnost.

Saksida je danes star 40 let in je profesor risanja na gimnaziji v Kopru. Spada h generaciji tržaških umetnikov, ki so študirali v Italiji pred drugo svetovno vojno. Italija je ta-

Ob vsakem času nudi Restavracijs-buffet

SLAVIJA

(SLAMIČ) v Ljubljani, Gosposvetska 6
telefon 20-972

NAJBOLJŠO POSTREŽBO

ZMERNE CENE

Š P O R T

PO PRVEM LETU

AOK živi od danes do jutri — Moštva dosegajo le povprečne uspehe

O problemih športa na Univerzi in visokih šolah

Ko danes delamo obračun našega dela v preteklem šolskem letu, je nujno potrebno, da pogledamo in ugotovimo glavne hibe in napake tudi v našem športnem življenju, ki je kljub posameznim uspehom in rezultatom, ki so bili doseženi, še vedno nezadovoljivo.

ZSJ kot politična organizacija na naši Univerzi med ostalim vodi tudi vsa športna in telesno-vzgojno dejavnost med študenti. Toda prva značilnost, ki jo je pokazala letošnja analiza dela ZSJ v tem vprašanju, je na žalost negativna. Praksa preteklega leta kaže, da je bilo vse premalo povezanosti in koordinacije v delu med našim športnim odborom kot izvršnim organom za športna vprašanja ter Univerzitetnim odborom. Da to drži, nam najbolje pričajo razni različni dogodki in trenja, do

po drugi strani (ko pa se nenaodoma pokažejo nepravilnosti, se pa z vso silo udari po njih, namesto, da bi se že od začetka sodelovanjem in pomočjo doseglo, da do nepravilnosti sploh ne bi prišlo) vseskozi nepravilen in dediščina starega gledanja na šport in telesno vzgojo. Da se razumemo: šport in telesna vzgoja sta samo del splošne vzgoje in zato nedeljivo povezana s splošnim vzgojno-političnim delom ZSJ na naši Univerzi. Po tej plati gledano mora biti razvoj športa skrb vsakega našega študentskega funkcionarja ter Univerzitetnega odbora ZSJ kot celote. To pa ne pomeni, da se bo moral Univerzitetni odbor ukvarjati tudi s čisto organizacijsko-tehničnimi prijemmi, ki so in bodo vedno stvar tistih, ki se bavijo s športom.

Danes imamo na naši Univer-

cejniji odstotek raznih obolenj, vse to priča, da ogromna večina naših študentov ne uživa telesne vzgoje rjti v tisti minimalni meri, ki je mlademu inteligentju nujno potrebna. Marsi kdo pravi in tudi glavni argumenti nekaterih športnikov in funkcionarjev, ki jim je pred očmi le kvaliteten šport, so, da so objektivne težave, predvsem pomanjkanje finančnih sredstev, igrišč, športnih naprav, rekvizitov, pomanjkanje tega in onega bistvenih vzroki, zakaj šport in telesna vzgoja nista množična. Nedvomno je tudi v teh argumentih nekaj resnice, vendar bi pa kljub temu vprašal: ali naj bo kvaliteten vrhunski šport in telovadba itd. samo izraz in posledica širokega množičnega udejstvovanja študentov v športu ali pa naj imamo posamezne kvalitete skupine in posameznike, ki niso izraz množičnosti, in ker to niso, postajajo vedno bolj sami sebi namen in ne samo to, te posamezne skupine in posamezniki zaradi vedno večjih materialnih sredstev ter strokovnega kadra, ki ga nujno potrebujejo, če hočejo še nadalje napredovati, nujno postanejo končno ovira za razvoj množične telesne vzgoje, kar pa nikakor ni in ne more biti naš namen. Če tako gledamo za šport in telesno vzgojo, bo marsikatera objektivna težava postala subjektivna in kmalu rešljiva. Da to drži, nam najbolje potrjuje letošnje finančno poslovanje Športnega odbora. Naj navedem nekaj števil: Športni odbor je v letošnjem študijskem letu porabil oziroma porabil do konca tekmovanja cca 400.000 din. Ne spuščajoč se v podrobnosti lahko že na prvi pogled ugotovimo, da je večina denarja šla za razna tekmovanja posameznih kvaliteten skupin (St. Moritz — svetovno prvenstvo v smučanju, Smučarsko prvenstvo FLRJ v Kranjski gori, kar se precej čudno sliši, ker je predstojatelj Centralni odbor, samo organizacijo je prevzel Univerzitetni odbor v Ljubljani, ki je kril tudi vse stroške, ter izdatki za tekmovanja ostalih športnih ekip kot AOK, ASK itd.). Poleg tega je v prejšnjem študijskem letu šlo precej denarja samo za kritje raznih dolgov, za kar nosijo krivdo prejšnji Športni odbor in posamezni funkcionarji. Bil je tudi tak primer, da je nek račun hodil skoraj dve leti od enega do drugega, od ene sodne obravnave do druge, dokler ni

narasel s sodnimi stroški od 10.000 na cca. 23.000 din!! Mislim, da tu ni potreben komentar, kaže pa na neko slabost naše organizacije, namreč, da so se posamezni funkcionarji čutili vse premalo odgovorne ter večkrat niso polagali računov pred študenti. Glavni vzrok ne leži toliko na ljudeh samih, kolikor na praktični funkcionalnosti športnih funkcionarjev, tako da eden prenaša na drugega tudi razne nerešene stvari, ki so se sčasoma nakopčile.

Na drugi strani pa razen par tisoč dinarjev študentskim domovom za množičen razvoj športa ni storjeno skoraj nič.

Mislím, da vsak laik vidi, koliko bi se za ta denar lahko organiziralo množičnih tekmovanj, izletov, taborjenj, smučarskih tečajev in ostalih oblik množične telesne vzgoje in športa. Poleg tega bi se verjetno lahko zgradilo tudi kakšno igrišče predvsem v študentskih domovih (Naselje), če bi gledali na šport in telesno vzgojo z drugačnimi očmi.

Glede ostalih objektivnih težav pa menim, da bo treba enkrat za vedno prenehati gledati na te težave kot na nekaj, kar je stalno in večro in kar se ne da spremeniti, ter zaradi tega onemogočiti čim širšemu krogu športno udejstvovanje. Ko bodo upravičene zahteve ljubljanskih študentov po raznih športnih napravah, igriščih itd. postale zahteva nekaj tisočev, ne pa peščenice vrhunskih športnikov, bo marsikdo, ki danes stoji na odklonilnem stališču, spremenil mnenje ter nas podprl.

Naša prva naloga mora biti torej sistematičnejše reševanje športnih vprašanj, za kar bo pa potrebno doseči od naših forumov, da tudi dejansko dobimo neko minimalno podporo, katero bomo potem lahko v naslednjem študijskem letu načrtno uporabili. Nadalje: iti moramo predvsem v širino in šele nato v kvaliteto ter z dograditvijo študentskega naselja doseči, da se zgradijo tudi športni objekti, ki spadajo zraven, da bodo služili kot osnova za nadaljnji razvoj športa. Dokler se pa to ne uresniči, se je treba obrniti za pomoč na ostala športna društva ter zlasti na TVD Partizan, kjer so nam že večkrat izrazili pripravljenost, da dajo na razpolago voditelje in prostore tudi za posebne študentske oddelke, samo če želimo. Skratka — močnost so, samo izrabiti jih je treba. Ko pa bodo dograjeni naši športni objekti, bodo lahko služili kot osnova za formiranje posebnega študentskega športnega društva, če se bo za to pokazala potreba in bo to tudi želja večine študentov.

Akademski odbojarski klub je menda najmlajši v družbi športnega kolektiva akademikov. Da je njegov obstoj upravičen, smo lahko opazili že po nekaj mesecih dela. Znano je, da ima odbojka mnogo pristašev med študenti. Mnogo dokaz za to je velik odziv na medfakultetnem prvenstvu, ki ga je takrat komaj ustarelo klub zadovoljivo izvedel. Tudi občinstvo, čeprav skromno po številu, si je AOK pridobil prav med študenti.

AOK ni zrasel iz nič. Klub je skoraj v celoti sestavljen iz bivših članov Enotnosti in Krima. Ze vsa leta po vojni žanje ta kolektiv, ki je seveda utrpel večje spremembe v raznih moštvi, dokajšnje uspehe. Vedno so člani tega kluba sodili na vrh jugoslovanske odbojke.

Ce ob koncu sezone ugotavljamo pozitivne in negativne strani naših klubov, moramo ugotoviti, da tudi ta klub ni dosegel tistega, kar smo od njega pričakovali v največji meri. Za razširjanje svojega športa med študenti ni klub ničesar storil. Tu moramo izvesti odlično izvedeno prvenstvo Univerze. Ta negativni pojav je do neke mere opravičljiv, ker je ta klub kot tudi vsi ostali v velikih finančnih težavah. Ni težko dokazati, da je popularizacija odbojke neizvedljiva, če ni na razpolago žog. Vprašanje je seveda, kaj bi storili, če bi bili pogoji dani. Ze nekajkrat smo čuli, na naselju, zakaj imamo svoj klub, če ni nikogar, ki bi začetnikom pokazal vsaj osnove te igre. Ce bomo dosegli to, da bo vsa športna dejavnost Univerze prešla na posamezne klube, potem bodo morali tudi odbojkarji storiti svoje.

Ob tem je seveda nujno, da vsaj bežno preletimo pogoje, v katerih živi odbojkarjev akademikov živi in dela. V dobro mu lahko štejemo lepo igrišče pod Ceknovim gradom, ki omogoča redno treniranje vseh ekip in je tu in tam še vir dohodkov. V ostalem je klub na šibkih nogah. O organizacijski trdnosti te športne enote je težko kaj povedati. Več lahko povemo o velikih finančnih težavah. V tem pogledu živi klub od danes do jutri in celo predsednik kluba je mnenja, da tako starje ne vodi daleč. Za vsako tekmovanje posebej je potovanje problemačno. Seveda je volja do dela in vestnosti manjša, če tekmovalec rjti ne vedo za gotovo, če bodo lahko potovali na tekmo ali ne. Lahko smo si na jasnem, da zadolžitve in večno prosjanje za denar ce bodo rešile kluba. Samo po sebi se vsiljuje vprašanje, če ima smisel sprejeti neko novo organizacijsko

telo v sklop ASO, če je obstoj venomer negotov.

O politiki kluba do posameznih moštvev in članov bomo spregovorili nekaj besed v eni izmed prihodnjih števil TRIBUNE.

Ce naša slika kluba vsaj približno, si moramo predočiti še tekmovalne vrste, ki so nastopale na prvenstvih Slovenije in Jugoslavije. Klub sodi po številu svojega članstva med najmočnejše v državi. Aktivno sodelujejo v raznih tekmovanjih 4 moštva: I. in II. moško, žensko in mladinsko. Klub velja tudi po kvaliteti za enega najboljših. Ugotoviti moramo sicer, da uspehi ekip niso taki, kot bi jih pričakovali po uspehjih doseženih v prejšnjih prvenstvenih sezonah.

II. moštvo AOK

moči. Položaj v tej ekipi je bil dokaj negotov, v zadnjem času pa se je vendar pojavila neka ustaljenost, morda najdemo razlog za to v novopečenem trenerju tov. Thalarju. Igralci, ki so največ pripomogli k uspehu, so: Vurnik, Kosem, Logar in Mesec, medtem ko moremo Čučku očitati nediscipliniranost.

Najslabše se je odrezala v letošnjem tekmovanju ženska vrsta. Tekmovanje v zveznem merilu zahteva več resnosti. Ekipa je zmožna prikazati dokaj dobro igro, vendar je pogosten smeh na igrišču zabrisal dober vtis. Vzrok za neuspeh vrste — zasedle so šele 5. mesto — moremo iskati tudi v neizenačenih močeh, ki nastopajo v moštvi. Na splošno je igrala najbolje Leskovičeva, medtem ko pri Mačkovi in Mesčevi zlasti opaziti kakšnega vidnejšega napredka. Te tri tvorijo jedro ekipe. Trener Slanina bo imel težko delo, če bo hotel to ekipo uvrstiti na vrhnji del lestvice v prihodnjem letu.

Bianca mladincev je najuspešnejša. Brez izgubljenega niza so osvojili naslov slovenskega prvaka. Lahko pohvalimo Bulca, ki se bo morda razvil v solidnega igralca. V nekaj dneh bodo preizkusili svoje moči še na državnem prvenstvu, ki bo v Ljubljani.

Povabilo iz Nemčije

Od nemške visokošolske športne zveze je dobil Akademski športni odbor povabilo za udeležbo naše smučarske ekipe na mednarodnem smučarskem študentskem prvenstvu Nemčije. Prvenstvo bo v dneh od 11. do 14. februarja 1954 v Oberammergau. Poleg tega so nemški študentje izrazili željo, da bi sodelovali na naših smučarskih študentskih prireditvah. Poudarjajo, da še vedno niso pozabili prelepe Planice, kjer so bili naši gostje 1952.

OGLAŠUJTE V TRIBUNI!

Seja ASO o važnih problemih

katerih je prišlo med Univerzitetnim in Športnim odborom. Ze samo dejstvo, da je Univerzitetni odbor v pogledu športa imel eno samo sejo, medtem ko se je na vseh ostalih sejah, kolikor je sploh bilo govora o športu, razpravljalo o raznih nepravilnostih okoli St. Moritza in podobno, potrjuje zgornjo trditve, hkrati pa jasno kaže, da sta za tako stanje odgovorna tako Univerzitetni kakor Športni odbor. Menim, da je tak sistem dela, to je nekaka absolutna samostojnost Športnega odbora in zaprtost vase po eni strani ter prepuščanje vse Športnemu odboru s strani Univerzitetnega odbora s izgovorom: to je njihova stvar,

zj več kvaliteten ekip, nekatere, kakor ASK, so med najboljšimi v državi. In če sodimo po uspehjih teh ekip o športnem življenju na Univerzi, lahko pridemo do napačnih zaključkov, namreč, če uspehe teh posameznih ekip enačimo z uspehi cele Univerze. Da ni tako, naj navedem nekaj dejstev. Ljubljanska Univerza ima kakih 6000 študentov, od teh se jih aktivno ukvarja s športom ali telovadbo kvečjemu par sto, čeprav moreče na papirju več. Praksa naših delovnih brigad, zlasti Jablanice, nam kaže, da je skoraj 50 odstotkov vseh študentov nesposobnih za težje fizične napore, poleg tega pre-

več kvaliteten ekip, nekatere, kakor ASK, so med najboljšimi v državi. In če sodimo po uspehjih teh ekip o športnem življenju na Univerzi, lahko pridemo do napačnih zaključkov, namreč, če uspehe teh posameznih ekip enačimo z uspehi cele Univerze. Da ni tako, naj navedem nekaj dejstev. Ljubljanska Univerza ima kakih 6000 študentov, od teh se jih aktivno ukvarja s športom ali telovadbo kvečjemu par sto, čeprav moreče na papirju več. Praksa naših delovnih brigad, zlasti Jablanice, nam kaže, da je skoraj 50 odstotkov vseh študentov nesposobnih za težje fizične napore, poleg tega pre-

Studentje alpinisti v tujih stenah

Ljubljanski študentje so uspeli tam, kjer so odpovedali tudi himalajci

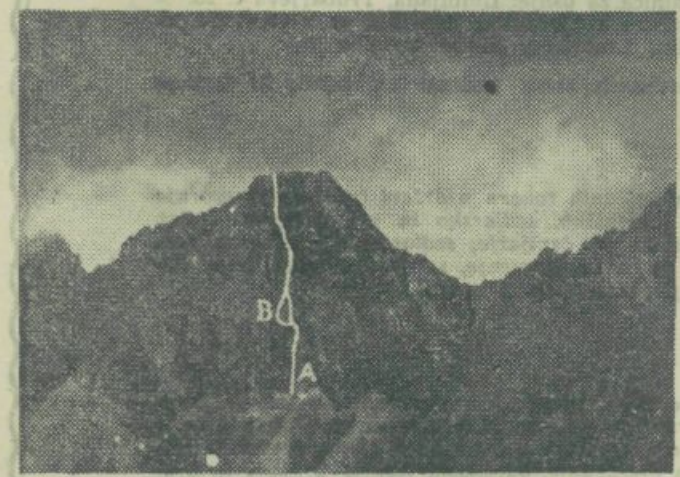
Mnogo študentov je včlanjenih pri Planinskem društvu Ljubljana Matica, ki prireja vsako leto alpinistične odprave v tuje gore. Letošnje odprave so bile posebno uspešne, saj so nekateri naši alpinisti preplezali steno, o katerih lahko z vso pravico trdimo, da so najtežje v kopni skali. Sicer je težko v alpinistiški govorici o tem, kaj je težje in kaj je lažje, ker tu ni sodnikov, ki bi s stoparicami ali z metrom ocenjevali športne dosežke. Ocenjevalec je tu sam

v severnih in južnih Apneniških Alpah. Vsekakor je težja od proslule smrtne zajedve v Gesäuse. Nekatere smeri v Dolomitih, ki spadajo med najtežje, se lahko primerjajo z njo. Zahteva popolnoma specialen trening. V ilustracijo nam povem, da sta bila 10 dni pred nama pod steno francoska himalajca Cousi in Schatz in sta se morala obrniti. Midva sva bila peta naveza, ki sva preplezala to steno. Vsa stena je težavna, 320 m pa je neprekinjeno VI. stopnja —

Srečen sem, da sem preplezal to steno, reči pa moram, da za ta dosežek nimam nobene humoristične pripombe, ker je bila stvar resna. Občinstvo, ki naju je z velikimi daljnogledi opazovalo vseh 24 ur, ki sva jih preživela v steni, je bilo navdušeno, ko sva se vrnila. Fotografirali so naju in plačali izdatke v koči.

Drugi mladi alpinist, ki se je tudi udeležil letošnjih odprav v inozemstvo, je Milan Pintar, prav tako študent tehnične fizike. Star je 20 let, ob nedeljah rad pleše v Narodnem domu. Njegova posebna specialiteta je akvarij z ribicami, kar ga pa ne ovira, da se ne bi udeleževal in to uspešno v VI. stopnji. Letošnje vzpone je izvršil v navezi z mojstrom Kočvarjem. To je naveza, v kateri je bil združen mladostni polet in pa velike izkušnje. Za Tribuno je Pintar prav z veseljem izjavil siedeče: »Midva z Radom sva preplezala smer Herzog-Fiechtel v pogorju Wilderka-ser. Smer je bila preplezana že leta 1913, je pa veljala 20 let za najtežjo v sev. in južnih Apneniških Alpah. Poseben vtis je name naredila nihajna prečnica, ki je specialiteta te stene, in pa neka poč, ki je bila popolnoma mokra in sem se počutil kot v akvariju. Plezala sva samo 10 ur in pol, sva pa morala na vrhu 3 ure čakati na neko münchensko navezo. Plezala sva še Auckenthalerjevo poč, ki ima to žalostno slavo, da se je Auckentaler v njej pri ponovitvi ubil. 40 m te poč je previšni in sva morala plezati v oporni tehniki, ki mi sicer ustreza, je pa zelo utrudljiva. Naslednja smer v najinem programu je bila Rossi-Wipstener, sijajna skala, velika izpostavljenost in pa vrtilna žega, ki smo jo trpeli. Ture niso ekstremno težavne.«

To sta dva zastopnika moderne plezalne generacije, ki se je z leti niti uspehi uvrstila dejansko med najboljše na svetu. Kakšno bo nadaljevanje ali celo nameravane ekspedicije na Himalajce, bo pa pokazala prihodnost.

Ta smer zahteva mnogo spretnosti in moči (Foto Kočvar)

plezalec, na katerega večkrat vplivajo različni zunanji vzroki, pa tudi lastna nerazpoloženja. Vendar pa lahko rečemo, da je na pr. naveza Levstek Igor in Sara Milan dosegla do sedaj največ, kar so naredili kdajkoli slovenski alpinisti v suhi skali.

Levstek Igor, ki je star 22 let in je študent tehnične fizike, pripoveduje: »Midva s Saro sva bila najmlajša naveza, ki je preplezala Nordverschaidung v steni Lallender. Preden sva prišla do stene, sva se peljala eno uro do Innsbrucka z vlakom in potem hodila še 10 ur peš z nahrbtnikom na ramah, ki je tehtal 20 kg. Nosila sva skupno 60 klinov. Smer, katero sva nameravala preplezati, je visoka 700 m in je najtežja smer

Študentje, študentske menze!

V vaši okolici, v menzi vsak dan nastajajo odpadki kakor: kosti — pločevina — črepinje — star papir — krpe itd. Ne zavržite jih ...

... ampak oddajte jih našemu najbližjemu odkupnemu podjetju, ki so po vsej Sloveniji

TRGOVSKO
PODJETJE

MANUFAKTURA

LJUBLJANA

UPRAVA TRUBARJEVA CESTA 1 II

TELEFON ŠTEV. 21-290 — ČEK. RAČUN PRI NARODNI BANKI 604-T-287

s svojimi poslovalnicami nudi cenjenim odjemalcem boga o izbiro raznovrstnega blaga: volnene in bombažne tkanine za ženske in moške obleke, tkanine za posteljnino, blago za telesno perilo, pohištveno blago, kuhinjsko, hišno in namizno perilo, razne podloge, volnene odeje, dežjo opremo itd.

• Blago prodajamo tudi na obročno odplačevanje po ugodnih pogojih

Študentje! Varčujte!

- za razne ekskurzije
- potovanja
- smučarski tečaj
- za študijske knjige
- skripta
- za obleko
- obutev

SVOJE PRIHRANKE
varno naložite pri

MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

KI VAM JIH OBREŠTUJE PO 5 DO 6 1/2 %

TOVARNA USNJA KAMNIK

Ozdelujemo vse vrste svinskega usnja:

galanterijsko usnje v priznani prvovrstni kvaliteti za eksport in domači trg, vse vrste podloge, cepljenec, safijan, rokavičarsko, tapetniško in belo usnje

trg, vse vrste podloge, cepljenec, safijan, rokavičarsko, tapetniško in belo usnje

trg, vse vrste podloge, cepljenec, safijan, rokavičarsko, tapetniško in belo usnje

trg, vse vrste podloge, cepljenec, safijan, rokavičarsko, tapetniško in belo usnje

trg, vse vrste podloge, cepljenec, safijan, rokavičarsko, tapetniško in belo usnje

Za predelovalno industrijo nudimo:

odpadno mast, četnine, mezdvo in obrezine kož

obrezine kož

Veletrgov na z usnjem, gumijem in tehničnim tekstilom

„Astra“

LJUBLJANA, Parmova ulica št. 33

TELEFONI: centrala, komercialni oddelk, računovodstvo, skladišče — Bežigrad 6., telefon 22-994; sekretariat, telefon 21-121; direktor, telefon 20-013.

PRODAJA NA DEBELO: skladišče Bežigrad 6, tel. 22-394.

PRODAJA NA DROBNO:

Poslovalnica za gumo: Ljubljana, Trubarjeva c. 30, telefon 20-101.

Poslovalnica za usnje: Ljubljana, Trubarjeva c. 25.

Poslovalnica s tehničnim tekstilom in vrvarskimi izdelki: Ljubljana, Kolodvorska c. 26.

Is svojih sortiranih zalog nudimo na debelo in drobno:

Raznovrstno usnje:

iz vseh uglednih tovarn v državi (spodnje in zgornje usnje, tapetniško, sedlarsko in galanterijsko usnje), potrebščine za čevljarje, sedlarje, tapetnike in torbarje, pogonsko jermenje, usnjeno in gumijasto, klistasta jermenja vseh dimenzij.

Gumijaste izdelke:

cevi za vodo in plin, za pretakanje pijač, za paro, komprimiran zrak in avtogeno varenje, za benzin in olje, za avtomobilске hladilnike, spiralne cevi za pritisk in vsesavanje, gumijasta tesnila, prešane in brusene plošče, manšete, kroglice, obroče, gumijaste škornje ter ostalo gumijasto tehnično in galanterijsko blago. Gumirano platno za dežne plašče dvojno in enojno.

Tehnične tkanine:

tehnični in sedlarski filc, filter platno, impregnirano platno za delovne obleke, futine in konopljne tkanine za embalažo, tapetništvo itd., čevljarški in krojaški sukanec, vrvarski izdelki, mlinske gurtne, vezalke, čevljarске podloge, blago za copate, čistilno volno, tekstilni odpadki itd.

Tehnični material za vzdrževanje obratov in zaščito delavcev.

